

3.

**KIRKKOIVE
PASEPEEVIJD
EVANGELIUMTEEVSTAH**

JUOVLÂÁIGODÂH

ADVENTÄIGI

1. ADVENTPASEPEIVI

MATT. 21: 1 – 9

Ko sij aldani Jerusalem já lijjii puátimin Betfagen Oljovääri oolâ, Jeesus vuolgâttij oovdeld kyehti suu máttááttâspárnáin já eedâi sunnui: »Mannee tuon siijdân. Tobbeen lii niñálâsaasi čoonnum kiddâ já vársá ton paaldâst; kavnavettee taid tallân. Vâldee taid tast já pyehte munjin. Jis kiinii iätä tunnui maidnii, västidee, et Hiärrá taarbâš taid mut maaccât taid vorgâ.»

Näävt tábáhtui, vâi olášuuččij taat proffheet sääni:

– Ettâđ nieidâ Siionân:
Keejâ, kunâgâsâd puátá!
Sun puátá tuu kuuvl liägun,
raccastmáin aasijn,
pargofiävru vársáin.

Máttááttâspäärnikyevtis vuolgijn já porgáin tego Jeesus lâi koččom. Suoi puovttijn aasi já vársá já piejâin toi siälgán pihtâsijdis, já Jeesus čokánij aasi siälgán. Ulmuuh lijjii hirmâd ennuu, já sij lebbejii pihtâsijdis pálgá oolâ, iärráseh čuoppii muorâin oovsijd já lebbejii pálgá oolâ taid. Já olmoošjuávkku, mii juudij suu oovdâst já maa-jeeld, čuárvui:

– Hoosianna, Taavvid Alge!
Sivnedum liävus tot, kote puátá Hiärá noomâst!
Hoosianna olluvvuodâst!

OKKO VUOSSMUU ADVENTPASEPEEIVI MANJA

LUUK. 3: 7 – 14

Ko stuorrâ olmošjuávjuh pottii kaastân, Johannes eedâi sijjân: »Tij kyevedišohâveh! Kii tijjân lii ettâm, et tij pyehtivetted velttid puáttee vaje? Ráhtid hedâlmijd, moin tii jorgettem uáinoo! Elled riemâ jurdâččid: 'Lephân mij Áábráham párnááh.' Mun eedâm tijjân: Immeel puáhtá cuvnâd Áábráhamân párnáid veik tain keedgijn. Täälii ákšu pieijum muorâmaddui. Jyehi muorâ, mii ij räähiti šiev heedâlm, njiäidoo já leggistuvvoo tuulân.»

Ulmuh kojâdii sust: »Maid mij talle kolgâp porgâd?» Sun västidij sijjân: »Kiäst láá kyehti pääidi, adelus nube toos, kiäst ij lah ohtâgin. Kiäst lii purrâmuš, pargos siämmáánáál.» Meiddei publikaanih pottii kaastân, já sij kojâdii Johannesist: »Máttáatteijee, maid mij kolgâp porgâd? Sun eedâi sijjân: »Elled väädi eenâb ko lii meridum.» Suáldátteh–uv kojâdii sust: »Naba mij, maid mij kolgâp porgâd?» Sun västidij sijjân: »Elled rievvii ege vuárnut kiästân, mut tuuttâd pálkkásâd.»

2. ADVENTPASEPEEIVI

LUUK. 21: 25 – 33 (34 – 36)

Jeesus eedâi:

»Peeivist, mánudáást já taasnijn uáinojeh meerhah. Meerâ pároh šavijdeh jumijdin, já eennâm alne láá aalmugeh atâštâs já epituáivu vyeln. Puohah tuánguh paaloost tom vyerdidijn, mii kalga kuáhtád olmoškode, tastko oolmij vyeimih tuárgisteh. Talle uáinoo, ko Immeel Alge puátá poolvâ alne stuorrâ vyeimistis já kirkesvuodâstis. Ko tuoh tábáhtumeh älgih, pajediđ ruokkádvat uáivád, tastko tii luovâsmittem lii alda.»

Sun sáárnui sijjân meiddei viärdádâs:

»Keččâđ viijgunmuorâ, teikâ mon muorâ ihenis. Ko uáinivetteđ tom šoddâdmin uccâ lostijd, tij tietivetteđ sätináálá, et keesi lii jo alda. Siämmáánáál tij, ko uáinivetteđ taam tábáhtuumin, tietivetteđ, et Immeel vâldikodde lii alda. Tuodâi: taat suhâpuolvâ ij lappuu ov-dilgo puoh taat tábáhtuvá. Alme já eennâm lappuv, mut muu säänih iä lappuu.»

(»Anneđ vaarâ, amas juuhâm já uáivádum teikâ jyehipiäiválii eelim huolah jämittid tii, nuuvt et tot peivi hirmástut tii tego kielâ. Tom peeivi ij veelti ohtâgin, kote eennâm alne iälá. Pissod tondiet ain kocemin já ruhâdállâđ olssâđ vyeimi, et piergiiččijd puoh tast, mii lii puáttee já killááččijd Ulmuu Alge oovdâst.»)

3. ADVENTPASEPEIVI

MATT. 11: 2 – 10

Ko Johannes fanğâlist kuulâi Kristus tavoin, sun vuolgâttij máttáát-tâspárnáidis kojâdid: »Lah–uv tun tot, kii kolgâččij puáttid, vai kolgâp–uv mij vyerdid iärrás?» Jeesus västidij sijjân: »Mainâstid Johannesân, maid kulâvetted já uáinivetteđ:

Šohâdeh uázžuh uáinus já jamâstum ulmuuh väzzih,
spiitaallih putásmeh já peljittemeh kuleh,
jämmeeh iälläáttuvvojeh, já kievhijd sárniduvvoo ilosaahâ.
Avdâgâs tot, kote ij muu tuástu.»

Ko sij lijji moonnâm, Jeesus sárnuškuodij ulmuid Johannesist:

»Maid tij vuolgijd ävdinenâmân keččâđ? Rääsi–uv, mon pieggâ luvvá? Vâi maid vuordijd, et uáinivetteđ? Fijnâ pihtâsáid kárvudât-tâm almaa? Kunâgâsâi loonijn tij kavnavetteđ taid, kiäh fijnotteleh pihtâsijdiskijn! Maid tij tasto vuordijd, et uáinivetteđ? Proffet–uv? Aaibâs riehtâ, já mun eedâm tijjân, et sun lii eenâb–uv ko prof-feet. Sun lii tot, kiäst lii čaallum:

– Mun vuolgâttâm muu sänisättee tuu oovdâst,
sun vaalmâšt luodâ tunjin.»

4. ADVENTPASEPEIVI

MATT. 1: 18 – 24

Máárjá, Jeesus enni, lâi kihlum Joosefân. Ovdilgo sunnuu litto lâi nanosmittum, huámášui, et Máárjá, Pase Jiegâ váiguttâsâst, lâi párnái vuástá. Joosef lâi laavâ kunnijâttee almai ige halidâm hepâšuttid myersses julgálavt. Sun ááigui syele rikkod näimisopâmâš.

Ko Joosef jurdâččij taam, sunjin almostui iho naharist Hiärá engâl, kote eedâi: »Joosef, Taavvid alge, ele poolâ Máárjá väldimist kálgun olssâd. Tot, mii sust lii šohânâm, lii vuálgám Pase Jiegâst.

Sun šoddâd alge, já tun koolgah adelid aalgan noomâ Jeesus, tastko sun piästá almugis ton suddoin.»

Puoh taat tábáhtui, et olášuuččij tot, maid Hiärrá lii proffheet njalmijn almottâm:

– Keejâ, nieidâ šadda párnái vuástá já šoddâd alge,
já sunjin adeluvvoo nommâ Immanuel –
tot meerhâš: Immeel lii miigijn.

Ko Joosef koccái nahhaarstis, sun poorgâi tego Hiärá engâl lâi koččom já vaaldij Máárjá olssis kálgun.

JUOVLÄÄIGI

JUOVLÄÁPTU, JUOVLÄIJJÄ

LUUK. 2: 1 – 14

Ton ääigi adelij kiäisár Augustus miärádâs, et ubâ völdikoddeest juáhâš koolgâi čälittud olmoošlohon. Taat čälittem lâi vuossmuš já

tábáhtui, ko Quirinius lâi Syyria koččomhâlden. Puohah monnii čälittid jieijâs viäruvâttâlmân, juáhâš jieijâs kaavpugân.

Nuuvt meiddei Joosef vuolgij Galileast, Nasaret kaavpugist já moonâi čälittem várás Juudean, Taavvid kaavpugân, tastko sun kuulâi Taavvid suuhân. Sun vuolgij tohon oovtâst myersseinis Máárjain, kote lâi párnái vuástá. Sunnuu tobbeen orodijn poodij Máárjá äigi šoddâdid, já sun šoddâdij alge, vuoččinšoddâm. Sun kiesâdij párnáa já piejâi suu seeimin, tastko sunnui ij lamaš saje kyessitáálust.

Ton kuávlust lijii kuáduutteijeeh iho olgon vahtiimin iälus. Fakkist sii oovdâst čuázui Hiärá engâl, já Hiärá kirkesvuotâ pirâstitij sii. Paimâneh palaskii, mut engâl eedâi sijnân: »Elleđ poolâ! Mun almottâm tijjân ilosaavâ, sturrâ ilo ubâ aalmugân. Onne lii tijjân Taavvid kaavpugist šoddâm Pestee. Sun lii Kristus, Hiärrá. Taat lii merkkân tijjân: tij kavnavetted párnáa, kote viälláa seeimist kiesâlduvâi sist.» Já siämmást lâi engâl pirrâsist sturrâ almalâš suátiviehâ, kote alestij Immeel näävt eedân:

- Imelân liävus kunnee olluvvuodâst,
eennâm alne ráávhu
ulmuin, kiäid sun räähist.

JUOVLÂIIDEED

LUUK. 2: 1 – 20

Ton ääigi adelij kiäisár Augustus miärádâs, et ubâ vâldikoddeest juáhâš koolgâi čälittud olmoošlohon. Taat čälittem lâi vuossmuš já tábáhtui, ko Quirinius lâi Syyria koččomhâlden. Puohah monnii čälittid jieijâs viäruvâttâlmân, juáhâš jieijâs kaavpugân.

Nuuvt meiddei Joosef vuolgij Galileast, Nasaret kaavpugist já moonâi čälittem várás Juudean, Taavvid kaavpugân, tastko sun kuulâi Taavvid suuhân. Sun vuolgij tohon oovtâst myersseinis Máárjain, kote lâi párnái vuástá. Sunnuu tobbeen orodijn poodij Máárjá äigi

šoddâdid, já sun šoddâdij alge, vuoččinšoddâm. Sun kiesâdij párnáá já piejâi suu seeimin, tastko sunnui ij lamaš saje kyessitáálust.

Ton kuávlust lijji kuáđutteijeeh iho olgon vahtiimin iälus. Fakkist sii oovdâst čuázui Hiärá engâl, já Hiärá kirkesvuotâ pirâstitij sii. Paimâneh palaskii, mut engâl eedâi sijnân: »Elled poolâ! Mun almottâm tijjân ilosaavâ, stuorrâ ilo ubâ aalmugân. Onne lii tijjân Taavvid kaavpugist šoddâm Pestee. Sun lii Kristus, Hiärrá. Taat lii merkkân tijjân: tij kavnavetted párnáá, kote viälláá seeimist kiesâlduvâi sist.» Já siämmást lâi engâl pirrâsist stuorrâ almalâš suátiviehâ, kote alestij Immeel näävt eedân:

– Imelân liävus kunnee olluvvuodâst,
eennâm alne ráávhu
ulmuin, kiäid sun räähist.

Ko engâleh lijji moonnâm maassâd aalman, paimâneh ettii kyeimi kuáimâsis: »Tääl Betlehemân! Tobbeen mij uáinip tom, mii lii tábáhtum, tom, maid Hiärrá mijjân almottij.» Sij vuolgii huápust já kavni Máárjá já Joosef já párnáá, kote viällái seeimist. Ko sij oinii taam, sij muštâlii, mii sijnân lâi párnáást ettum. Puohah, kiäh kullii paimânij saanijd, hiämáskii. Mut Máárjá čievâi váimusis puoh, mii lâi tábáhtum já tudhâdij tom.

Paimâneh maccii kiihten já alestin Immeel tast, maid lijji kuullâm já uáinám. Puoh lâi eidu nuuvt tego sijnân lâi almottum.

JUOVLÄPEIVI

JOH. 1: 1 – 14

Aalgâst lâi Sääni.
Sääni lâi Immeel kuvlân,
já Sääni lâi Immeel.
Jo aalgâst Sääni lâi Immeel kuvlân.
Puoh šoodâi Sääni vyeimist.

Mihheen, mii lii šoddâm,
 ij lah šoddâm suuttáá.
 Sust lâi eellim,
 já eellim lâi ulmui čuovâ.
 Čuovâ čyevvee sevŋâdâsâst,
 sevŋâdvuotâ ij lah uázžum tom váldâsis.

Poodij almai, kiäm Immeel lâi vuolgâttâm; suu nommâ lâi Johannes. Sun poodij tuodâšteijen, tuodâštid čuovâst, et puohah oskoččii toos. Ij sun jieš lamaš tot čuovâ, mut čuovâ tuodâšteijee sun lâi.

Tuodâlâš čuovâ, mii čuává jyehi ulmuu,
 lâi puátimin maailmân.
 Maailmist sun lâi,
 já suu peht maailm lâi uázžum šoddâmis,
 mut tot ij tubdâm suu.
 Sun poodij jieijâs maailmân,
 mut suu uámih iä váldám suu vuástá.
 Mut puohháid, kiäh valdii suu vuástá,
 sun adelij vuoigâdvuodâ šoddâđ Immeel pärnin,
 puohháid, kiäh oskoh sunjin.
 Sij iä lah šoddâm voorâst,
 iä rummâš haalust,
 iä almaa táátust, mut Imelist.
 Säáni šoodâi uázžin
 já aasâi mii koskâvuodâst.
 Mij uážuim kejâdid suu kirkesvuodâ,
 kirkesvuodâ, mon Eeči áinoo Aalgan addel.
 Sun lâi tievâ áármu já tuotâvuodâ.

2. JUOVLÂPEIVI

MATT. 10: 16 – 22

Jeesus eedâi máttááttâspárnáid:

»Mun vuolgâttâm tii tego saavzâid kuumpij kooskân. Kolgâvetted tondiet lede vijsáh tego kyevdih já vavettemeh tego tuvvááh.

Anneed vaará, tastko ulmuuh tuálvuh tii vuoigâdvuodâ oovdân já ruáiskuh tii synagogainis. Eennâmhiärái já kunâgâsâi oovdân tij tolvuuvetted muu tiet, tuodâštâssân sijjân já almugáid. Mut ko tij tolvuuvetted esivääldi kiedáid, te elled huolât tast, maht teikâ maid sárnuččijd, tastko tijjân adeluvvojeh tontuvváá säänih, maid tij kolgâvetted sárnuđ. Tij epped sárnu jiejah, tist sárnu tii Eeji Jieggâ.

Viljâ addel viiljâs sormedmân, eeči päärnis, já párnááh pajaneh vanhemijdis vuástá já koddeh sii. Puohah puátih vajedid tii muu noomâ tiet, mut tot, kote killáá kiddâ loopâ räi, piäluštuvvoo.»

APOSTOL JOHANNES PEIVI (3. JUOVLÄPEIVI)

JOH. 21: 19 – 24

Jeesus eedâi Piätárân: »Servid muu.»

Piättár jurgâlâdâi já ooinij, et sii maajeeld poodij Jeesus rákká-sumos máttááttâspärni, tot, kote purâdijn lâi mieigâm suu rade vuástá já kojâdâm: »Hiärrá, kii tot lii? Kii tuu käävild?» Ko Piättár ooinij suu, sun kojâdij Jeesusist: »Naba sun, Hiärrá? » Jeesus västidij: »Maid tot tunjin kuáská, veik tátuččim suu pääccid tehin ain tassaaš ko puádám? Servid tun muu.»

Tast poodij viljâi kooskâst tot juurdâ, et tot máttááttâspärni ij jäämi. Jeesus ij kuittâg ettâm Piätárân, et taat máttááttâspärni ij jäämi. Sun eedâi: »Maid tot tunjin kuáská, veik tátuččim suu pääccid tehin ain tassaaš ko puádám?»

Eidu taat máttááttâspärni tuodâšt puoh täst. Sun lii taam čáállám, já mij tiettip, et suu tuodâštâs lii lyetittittee.

VAVETTIS PÁRNÁI PEIVI (4. JUOVLÂPEIVI)

MATT. 2: 13 – 21

Ko tietteeh lijii vuálgám, Hiärá engâl almostui naharist Joosefân já eedâi: »Paijaan, vääldi pärni já suu eeni miäldásâd já paattâr Egyptân. Oro tobbeen tassaaš ko kočom tuu maccâđ. Herodes áigu uucâđ pärni já sormediđ suu.»

Joosef moránij nahhaarstis, vaaldij tallân iho miäldásis pärni já suu eeni já vuolgij jotteed Egypt kuuvl. Tobbeen sun oroi Herodes jäämmim räi. Näävt olášui, maid Hiärrá lâi proffheet njalmijn almotâm: »Egyptâst mun kuččum algan.»

Ko Herodes huámášij, et tietteeh lijii fillim suu, sun vajaskij. Sun kočoi, et Betlehemist já ton pirrâsist puoh kyevtihásijd já tast nuorâbijd oolgijd koolgâi kodded, ton ääigi miel, mon sun lâi tiettein uážžum. Näävt olášui taat proffheet Jeremia ciälkkám ennustâs:

– Raamast kulloo čuárvum,
 čiärrum já korrâ párgum.
 Raakel čiäru párnáidis
 ige huolâ lohđuttâsâst,
 ko sij iä lah innig elimin.

Ko Herodes lâi jáámmám, Hiärá engâl almostui Egyptâst Joosefân naharist já eedâi: »Paijaan, vääldi pärni já suu eeni miäldásâd já maacâ Israel enâmân. Toh, kiäh halidii sormediđ pärni, laa jáámmám.»

Joosef moránij, vaaldij miäldásis pärni já suu eeni já maacâi Israel enâmân.

1. PASEPEIVI JUOVLÄIN

LUUK. 2: 33 – 40

Jeesus eeči já enni láin hiámáskâm tast, maid sust ettui. Simeon sivnedij sunnuu já eedâi Máárján, párnáa iánán: »Taat páárnáš lii pieijum keččâlussân: maanġah israelliuh jurâleh já maanġas pajaneh. Sun lii pieijum merkkân, mii ij tubdâstuu, já tuu–uv jieijâd vááimu čoodâ lii miekki mannee. Näävt puátih julġâ maanġâi siskelumos jurduuh.»

Tobbeen lâi meiddei nissoonproffet Hanna, Asser hiäimun kullee Penuel nieidâ. Sun lâi jo hirmâd puáris. Ko sun nieidân lâi naaijâm, sun lâi iállám kálláinis čiččâm ihheed, mut tääl sun lâi lamaš leskân jo kähcilovnelji ihheed. Sun ij vuálgám tempplâlist kuussân, mut palvâlij Immeel ijâi peeivij já vâstudij já ruhâdâlâi. Eidu talle sun poođij ton sajan, já sun alestij Immeel já sáárnui párnáast puohháid, kiäh vuordii Jerusalem lonestâs.

Ko sij lijiii porgâm puoh, maid Hiärá laahâ vaadij, sij maccii Galilean kuátukaavpugsis Nasaretin. Pärni šoodâi, kievrâsmij já viijsoi, já Immeel ármu čuávui suu.

UĐĐÄIVEÁPTU

LUUK. 13: 6 – 9

Jeesus sáárnui vala viärdádâs: »Mottoom almast lâi vijnikärdistis šoddâmin viijgunmuorâ. Sun moonâi uuccâd tast hedâlmijd, mut ij kavnâm. Talle sun eedâi šaddokärdituállei: 'Jo kuulmâ ive ääigi lam iállám ucâmin hedâlmijd taan viijgunmuorâst, mut jiem lah kavnâm. Njeeidi tom, tothân tuše tuálvu vyeimi enâmist.' Mut šaddokärdituállee västidij: 'Hiärrá, adde tom orrood vala oovtâ ive. Mun kiändám eennâm já kalvam suuvle enâmân ton pirrâ. Jispâ tot puáttee ive ráhtá heedâlm. Jis nuuvt ij keevâ, te kočo talle njeidid tom.'»

AĐAI

MATT. 16: 1 – 4

Jeesus kuuvl pottii fariseuseh já saddukeuseh, kiäh halidii keččâlâd-dâd suu já tattuu suu čäittid meerhâ oolmijn. Mut Jeesus västidij sijjân: »Ehidist tij etâvetted: 'Šiev šoonâ taha, ko alme ruáddid', já idedist: 'Nievrissšoonâ taha, tastko alme ruškoot sevñâdin.' Alme tij kal mättivetted luuhâd, mut epped aagij meerhâid. Taat paas já oskottes suhâpuolvâ váátá meerhâ, mut áinoo merkkâ, mii toos adeluvvoo, lii Joonâ merkkâ.» Sun kuodij sii toos já vuolgij meddâl.

UĐĐ'IVEPEIVI

LUUK. 2: 21

Ko lâi puáttám káávcád peivi já pärni koolgâi pirrâčuoppud, sun uážui noomâ Jeesus, mon enġâl lâi almottâm ovdilgo sun šohânij eenis kuáhtust.

2. PASEPEIVI JUOVLÂN

LUUK. 2: 41 – 52

Jeesus vanhimeh moonáin jyehi ive Jerusalemân pessijášjuhlijd. Ko Jeesus lâi kyehtnubálov ihásâš, sij oppeet juhle ääigi madhâšii tohon tego utke lâi. Ko juhlepeeivih nuhhii, sij vuolgii maassâd, mut kandâ paasij vanhimij huámmáshánnáá Jerusalemân. Taah jurdâččáin, et sun lii mätkisiärváduvâst já juudijn peeivi määdhi ovdilgo usâškuodijn suu huolhij já uápisulmui juávhust. Ko suoi iävá kav-nâm suu, suoi maccáin Jerusalemân já jodhijn uuccâm.

Kuulmâ peeivi keččin suoi kavnáin suu temppâlist. Sun čokkáii máttáatteijeii kooskâst, kuldâlij sii já kojâdâlâi sist. Puohah, kiäh kullii maid sun sáárnui, imâštállii suu ibárdâs já vástádâsâid, maid sun adelij. Ko suu vanhimkyevtis oinijn suu, suoi hiämáskáin

čuvvtij, já suu enni eedâi: »Algam, mondiet toohih munnui taam? Iäččád já mun láán uuccâm tuu, já munnust lâi jo huolâ.» Jeesus västidij sijnân: »Maid tuoi must ucâvettee? Eppee–uv tiättám, et mun koolgâm orrood Iäččán kuvlân?» Mut suoi iävá iberdâm, maid sun tain uáivildij.

Jeesus vuolgij kuátumáatkán sunnuin, poodij Nasaretin já lâi sunnui kulâjâš. Puoh, mii lâi tábáhtum, suu enni čievâi váimusis. Jeesus šoodâi já viijsoi; Immeel já ulmui mielâstumvuotâ servidij suu.

LUÁPPIJÄSÄIGI

LUÁPPIJÄÄH (EPIFANIA)

MATT. 2: 1 – 12

Ko Jeesus lâi šoddâm Juudea Betlehemist kunâgâs Herodes ääigi, Jerusalemân pottii nuorttân tiettech. Sij kojâdii: »Kost tot juudalij kunâgâs lii, kote lii tääl šoddâm? Mij ooinijm suu tääsni paijaanmin aalman já poodijm suu kunnijâttid.» Ko kunâgâs Herodes täst kuu-lâi, sun palaskij já ubâ Jerusalem suin. Sun čokkij aalmug ollâpaa-pâid já laavâmáttáatteijeid já kojâdâlâi sist, kost messias koolgâi šoddâd. »Juudea Betlehemist», sij västidii, »tastko näävt lii almot-tum proffheet kirjeest:

– Tun, Juuda Betlehem,
jieh suigen lah ucemus hiäimud haldâšeijein,
tastko tust vuálgá haldâšeijee,
kote haaldâš muu aalmug Israel.»

Talle Herodes kočoi syele tietteid kuvlâsis já kojâdâlâi sist tárkká, kuás täsni lâi almostum. Talle sun vuolgâttij sii Betlehemân. »Moonnâd tohon», sun eedâi, »já väldid tárkká ääšist čielgâs. Ko kavnavetted päärni, te almottid munjin, vâi mun–uv puávtáččim puáttid suu komerdid.» Ko tiettech lijii kuullâm kunâgâs saanijd,

sij vuolgii jotteed, já täsni, mon sij lijiii uáinám paijaanmin aalman, juudij sii oovdâst. Ko täsni poodij ton pääihi paajaabel, kost pärni lâi, tot pisánij toos. Almaah oinii tääsni, já sij ilosmii čuuvtij. Sij monnii táalun já oinii pärni já suu eeni Máárjá. Talle sij enâmân leggistâtmáin komerdii pärni, lekkii čuhijdis já adeli sunjin tivrás skeeŋkâid: kole, sovčettâs já mirham.

Naharist Immeel váruttij tietteid monâmist maassâd Herodes kuuvi, já nuuvt sij monnii eres kiáinu miel maassâd eennâmsis.

1. PASEPEIVI LUÁPPIJÁIN

MATT. 3: 13 – 17

Talle Jeesus poodij Galileast Jordanân Johannes kaastân. Johannes estâlij já eedâi: »Tun–uv puádáh muu kuuvi? Munhân kolgáččim uázžud tust kaastâ!» Mut Jeesus västidij sunjin: »Ele tääl estâl. Näävt muoi kalgeen porgâd, vâi tiävdáččáim Immeel vanhurskes táatu.» Talle Johannes miedâi suu ánumân.

Ko Jeesus lâi kastum, sun pajanij tallân čääsist. Siämmást almeh lekkâsii, já Jeesus ooinij Immeel Jiegâ luáštádâtmin vuálus tego tuvvááš já asâttâtmin suu oolâ. Já oolmijn kullui jienâ: »Taat lii muu ráhis Alge, kiäs mun lam mielâstum.»

2. PASEPEIVI LUÁPPIJÁIN

JOH. 2: 1 – 11

Oho kuálmád peeivi viettii Galilea Kaanast heejâid. Jeesus enni lâi tobbeen, já meiddei Jeesus já suu máttááttâspárnááh lijiii kuččum heejâid. Vijni nuuvâi koskân, já enni eedâi Jeesusân: »Sist ij lah vijni.» Mut Jeesus västidij: »Tipte muu orrood, kálgu. Muu äigi ij lah vala puáttám.» Suu enni eedâi palvâleijeid: »Maid sun tijjân sárnu–uv, porgâd nuuvt.»

Tobbeen lijiii kuttâ kedgičäcilite juudalâš udhij mielđ putestem vá-rás; toh kessii kyehti kulmâ mito. Jeesus eedâi palvâleijeid: »Tevdid liitijd čassijn», já sij tevdiid taid roobdâi táásá. Talle sun eedâi: »Väl-did tääl tast já tuálvud pidoi koccei», já sij tolvuu. Koccee keččâlis-tij čäási: tot lâi muttum vijnin. Nubenáál ko palvâleijeeh, kiäh lijiii čäási litteest váldám, sun ij tiättám, kost vijni lâi puáttám. Sun ko-čoi irge já eedâi: »Puohah fáalih vistig šiev viijni já talle, ko kyesih älgih uáivádud, hyeneeb. Mut tun lah šiaštám šiev viijni taan räi.»

Taat lâi Jeesus pargoin vuossmuš, já sun poorgâi tom Galilea Kaa-nast. Sun almottij toin kirkesvuodâs, já suu máttááttâspárnááh us-kuu sunjin.

3. PASEPEIVI LUÁPPIJÁIN

MATT. 8: 5 – 13

Ko Jeesus lâi puáttám Kapernaumân, mottoom čyedeuáiv'almai poodij suu kuuvl já táátui sust iše eedân: »Hiärrá, muu palvâleijee lii jamâstum já viälláá päähist korrâ pohčâsijn.» Jeesus eedâi sun-jin: »Mun puádám já pyeredâm suu!» Mut čyedeuáiv'almai västidij: »Ij, Hiärrá, jiem mun lah ton árvusâš, et puáđáččih muu káátu vuál. Ceelhi tuš sääni, já muu palvâleijee puárrán. Mun jieš–uv lam nubij kočostâh já must laa suátialmaah páhuldâssân. Ko eedâm suáldát-tân: 'Moonâ', te sun mana, teikâ nuubán: 'Puáđi', te sun puátá, já muu palvâleijei: 'Poorgâ taam', te sun parga.»

Ko Jeesus kuulâi taam, sun hiámástui já eedâi toid, kiäh suu servi-dii: »Tuodâi: näävt kievrâs osko jiem lah kavnâm oovtâgin israel-liist! Mun eedâm tijjân, et nuorttân já viestârist puátih maanġah, kiäh oolmij vâldikoddeest čokkágeh piävdán Áábráhamijn já Issáá-káin já Jáákkubáin. Mut toh, kiäh kolgii arbid vâldikode, leggistuv-vojeh olgos sevŋâdvuotân. Tobbeen lii čiärrum já paanij kiccâ.» Talle Jeesus eedâi čyedeuáiv'almai: »Moonâ. Šados nuuvtko os-koh.» Ton puudâ palvâleijee puáranij.

4. PASEPEIVI LUÁPPIJÁIN

JOH. 6: 16 – 21

Ko šoodâi eehid, máttááttâspárnááh monnii vuálus riidon, lävkkejii kárbás já vuolgii Kapernaum kuávlun, nube pel jäävri. Lâi jo sev-
 ñâd, ige Jeesus lamaš vala maccâm sii kuuvl. Piegâi korrâsávt, já
 jäävri alne páruh lijiii olluuh. Ko sij lijiii suuhâm kyevtlovviidâ tei-
 kâ kulmâlov stadionmito verd, sij oinii Jeesus väzzimin jäävri paa-
 rui alne já aldanmin kárbá. Sij palaskii. Mut Jeesus eedâi: »Mun taa
 lam, elled poolâ.» Sij aiguu väldid suu kárbás, mut siämmást kää-
 bis jo poodij ton riidon, kuus sij lijiii monâmin.

5. PASEPEIVI LUÁPPIJÁIN

MATT. 13: 24 – 30

Jeesus sáárnui máttááttâspárnáidis viärdádâs oolmij väldikoddeest:
 »Almai koolvij piäldusis šiev siemmân. Mut puohâi uádidijn suu
 vajalâš poodij, koolvij nisui sihán iilâskvalje já moonâi meddâl.
 Ko šaddo šodâškuodij já rähtiškuodij jiveuáivi, iilâskvalje–uv iidij.
 Pargeeh monnii talle išedis kuuvl já ettii sunjin: 'Hiärrá, jieh–uv
 tun kalvam tuu piäldun šiev siemmân? Kost toos lii puáttám iilâsk-
 valje?' Iššeed eedâi sijnân: 'Tot lii muu vajalii pargo.' Te almaah
 kojâdii sust: 'Táátuh–uv, et mij moonnâp já kiškop tom meddâl?'
 'Jiem', sun västidij, 'tij sättivetteđ iilâskvalje nurâdijn kiškod toin
 niisu–uv. Tipteđ taid šoddâđ oovtâst nijttem räi. Ko ton äigi puátá,
 mun eedâm nijtteid: Nuurrâđ vistig iilâskvalje já čoonnâđ tom kiäs-
 toid puáldim várás. Mut niisu čokkiđ muu ááitán.'»

6. PASEPEIVI LUÁPPIJÁIN

Taan pasepeeivi kiävttojuh teevstah, moh láá 26. pasepiäiván hell-
 duvâin já eres immeelpalvâlusamnâstâh.

PESSIJÂŠÁIGODÂH

PASEPEEIVIH OVDIL VÁSTUÄÄIGI

3. PASEPEIVI OVDIL VÁSTUÄÄIGI (SEPTUAGESIMA)

MATT. 20: 1 – 16

Jeesus eedâi:

»Oolmij väldikode puáhtá verdidid išedân, kote tooláá idedist vuolgij pálkkáattid pargeid vijnikárdásis. Sun soovâi almaigijn oovtâ denaar peivipäälhist já vuolgâttij sii vijnikárdán. Peeivi kuálmád tiijme jodedijn sun vuolgij oppeet olgos já ooinij, et markkânsaajeest čuožžuu vala almaah jyevdilâssân. 'Moonnâđ tij–uv vijnikárdán', sun eedâi sijnân, 'mun máávsám tiijnân tom, mii kulloo máksid'. Almaah vuolgii. Kuudâđ já oovcád tiijme ääigi iššeed oppeet vuolgij olgos já poorgâi siämmáánaál. Ko sun moonâi olgos ohtâ nubálovváád tiijme jodedijn, sun ooinij vala–uv motomijd jyevdilâsâid já koijâdij sist: 'Mondiet tij čuázžuvetted tääbbin pevipoojijd jyevdilâssân?' 'Kihheen ij lah pálkkáattâm mii', sij västidii. Sun eedâi almaid: 'Moonnâđ tij–uv muu vijnikárdán.'

Ko talle šoodâi eehid, vijnikäärđi omâsteijee eedâi tilehoittájeijei-sis: 'Kočo pargeid já määvsi sijnân päälhi, toid vistig, kiäh pottii majemuštáá já talle esken toid, kiäh pottii vuossmustáá.' Toh, kiäh lijii pálkkáattum ohtâ nubálovváád tiijme ääigi, pottii já ožžuu juáhás denaarâs. Ko vuossmustáá pálkkáattum almaah pottii, sij jurdii, et sij uázžuh eenâb, mut sij–uv ožžuu tuše denaar. Talle sij miän-nudškuottii já ettii išedân: 'Taah majemuuh puátteeh porgii tuše oovtâ áinoo tiijme, já kuittâg tun adelah sijnân siämmáá ko mijjân,

kiäh lep kuáddám peeivi kyermi já paahâ.’ Mut iššeed eedâi oovtâ almai: ’Ustevâm, jiemhân mun toovâ tunjin verivuodâ. Iän–uv muoi sooppâm denaarist? Vääldi tuu uámi já moonâ. Mun táátum mäksid taas, kii poodij majemustáá, siämmáá ko tunjin, já vissâ mun uážum omijnân porgâd maid halijdâm? Anah–uv tun paan tom, et mun lam pyeri?’

Näävt majemuuh šaddeh vuossmužžân já vuossmuuh majemužžân.»

2. PASEPEIVI OVDIL VÁSTUÄÄIGI (SEXAGESIMA)

LUUK. 8: 4 – 15

Ko ton sajan pottii ennuu ulmuuh já puoh kaavpugijn ulmuuh tulvii Jeesus kuuvl, sun sáárnui sijnân viärdádâs: »Almai vuolgij kalved siemmân. Ko sun koolvij, uási siemânijn koočâi luoddâpellâs. Tast jiveh tuolmâštuvvii, já alme lodeh purrii taid. Uási koočâi källee oolâ já šodâškuodij, mut idoh kuškii, ko iä uážžum enâmist lahtâdâs. Uási koočâi čuovjispuálluraasij kooskân, já ko idoh šoddii, šoddii čuovjispuálluräasih–uv já kuáridii taid. Mut uási koočâi šiev enâmân, šoodâi já adelij čyetikiärdásii šado.» Ko Jeesus lâi ettâm taam, sun čuárvui: »Kiäst láá peeljih, tot kulos!»

Máttááttâspárnááh kojâdii Jeesusist, maid viärdádâs merhâšij.

Sun eedâi:

»Tij lepped uážžum oppâd tubdâd Immeel vâldikode syeligâsvuodâid, mut iärásáid toh sárnojev viärdádâsâigijn, et sij iä uáinidijniskin uáináččii ege kulâdijniskin iberdiččii. Viärdádâs meerhâš taam: Siemâ lii Immeel sääni. Luoddâpellâs koččâm siemâ meerhâš ulmuid, kiäh kuleh sääni mut kiäi vááimust Pahakkâs tallân puátá vâldid tom meddâl, et sij iä oskoččii já piäluštuoččii. Källee oolâ koč-

čâm siemâ meerhâš taid, kiäh sääni kulâdijnis väldih tom iloin vuástá mut oskoh tuše uánihis áigáá. Sist ij lah ruotâs, já nuuvt sij, ko kárttih keččâlusân, lyepih. Čuovjispuállurassijd koččâm uási meerhâš taid, kiäh kuleh sääni mut te loppâseh eellim huoláid, rigesvuotân já naavdâšmáid. Sij iä rähti umolum valješado. Mut šiev enâmân koččâm siemâ meerhâš taid, kiäh, ko láá kuullâm sääni, pi-soh tast putes já čapo váimoin já nanosin rähtih šado.»

LASKIJÄŠPASEPEIVI, ESTO MIHI

LUUK. 18: 31 – 43

Jeesus kočoi jieijâs kyehtinubáloh máttáättâspärnid kuvlâsis já eedâi sijjân: »Mij moonnâp tääl Jerusalemân. Tobbeen šadda tuottân puoh tot, maid proffeeteh láá Ulmuu Algeest čáállám. Sun adeluvvoo pähinij kiedáid, sun pilkkeduvvoo já hepâšuvvoo já suu oolâ čulgoo, já sij ruáiskuh já koddeh suu. Mut kuálmád peeivi sun pai-jaan jämimist.»

Máttáättâspárnááh iä iberdâm Jeesus saanijn maiden. Äšši pisoj sist syeligâsâst, ege sij iberdâm, maid Jeesus uáivildij.

Ko Jeesus aldanij Jeriko, luoddâpellâst čokkáai šohâdis almai kerjid-min. Ko sun kuulâi, et luodâ alne juttii ennuu ulmuuh, almai kojâdij, mii tábáhtui. Sunjin muštâlui, et Jeesus Nasaretlâš lâi monâmin tast lappâd. Talle sun čuárvui: »Jeesus, Taavvid Alge, äärmit muu!» Ovdemustáá jotteeh kučču suu orrood jioskâ, mut sun tuše čuárvui ain korrâsubboht: »Taavvid Alge, äärmit muu!» Jeesus pisánij já kočoi pyehtid suu jieijâs kuuvl. Almai poodij, já Jeesus kojâdij sust: »Maid halijdah, et poorgâm tunjin?» Almai västidij: »Hiärrá, adde munjin muu uáinu.» Talle Jeesus eedâi sunjin: »Uážuh uáinud. Oskood lii pyeredâm tuu.» Tast siämmást almai uážui uáinus, já sun vuolgij servidid Jeesus já alestij Immeel. Já puohah, kiäh oinii taam, kijttii já alestii Immeel.

VÁSTUÄIGI

KUNNÂKOSKOKKO

MATT. 6: 16 – 21

Jeesus iätä:

»Ko anevetted váastu, epped koolgâ lede muurâšliih tego kielehurskáh. Sij taheh jieijâs häämi surgâdin, vâi puohah vissásávt huamášiččii sii váastu anneem. Tuodâi: sij laa jo päälhis uážžum. Ko tun anah váastu, voidâ vuohtâidâd já poosâ muáduidâd. Talle ulmuuh iä uáini tuu váastu anneem, mut Iäččád, kote lii syeligâsâst. Iäččád, kote uáiná meid tom, mii lii syeligâsâst, páálháš tuu.

Elled nuurâ olssâd tävirijd eennâm oolâ. Tääbbin muocâ já ruostâ pilledeh já suolluuh kiškoh já suáládeh. Nuurrâd olssâd tävirijd aalman. Tobbeen ij muocâ ige ruostâ pilled ege suolluuh kiško já suáláad. Kost tuu täävvir lii, tobbeen lii meiddei tuu váimu.»

1. VÁSTUÄÄIGI PASEPEIVI (INVOCAVIT)

MATT. 4: 1 – 11

Talle Jieggâ tuálvui Jeesus ävdinenâmân, vâi Pergâlâh piäsá suu kivseded. Ko Jeesus lâi annaam váastu neljilove peivid já neljilove ijjâd, sun viijmâg niälgui. Talle kivsedeijee poodij suu kuuvl já eedâi sunjin: »Jis kerdi lah Immeel Alge, te kočõ täid keedgijd muttud leibin.» Mut Jeesus västidij: »Lii čaallum: 'Ij olmooš ele tuše leebist, mut jyehi säänist, mii vuálgá Immeel njäálmist.'»

Talle Pergâlâh tuálvui Jeesus pase kaavpugân já piejâi suu temppälhäärji oolâ. Sun eedâi Jeesusân: »Jis kerdi lah Immeel Alge, te leggistat vuálus. Liihân čaallum: 'Sun addel engâlijdis pákkum. Sij

kyeddih tuu kiedâidiskijn, amas tun lammid juálgád kiädgán.» Jeesus västidij sunjin: »Lii meiddei čaallum: 'Ele kiivsed Hiärá, Imelâd.'»

Vala Pergâlâh tuálvui Jeesus hirmâd ollâ vääri oolâ, čaaitij sunjin maailm puoh vâldikuudijd já toi čuovvâdvuodâ já eedâi: »Puoh taam mun adelâm tunjin, jis luáštádâdah iddui oolâ já komerdah muu.» Talle Jeesus eedâi sunjin: »Moonâ meddâl, Sáttán! Lii čaallum: 'Hiärá, Imelâd, tun koolgah kunnijâttid já tuše suu palvâlid.'»

Talle Pergâlâh kuodij Jeesus, já suu kuuvl pottii engâleh, kiäh palvâlii suu.

2. VÁSTUÄÄIGI PASEPEIVI (REMINISCERE)

MATT. 15: 21 – 28

Jeesus moonâi Tyyros já Sidon kuávlun. Tobbeen mottoom kanaanlâš kálgu, ton kuávlun ässee, poodij já čuárvui: »Hiärrá, Taavvid alge, äärmit muu! Paas jieggâ kiivsed čuuvtij muu nieidâ.» Mut sun ij västidâm nisonân maiden.

Máttááttâspárnááh pottii Jeesus kuuvl já annuu: »Poorgâ sunjin maidnii. Sun jotá mii maajeeld já čuárvu.» Mut Jeesus västidij: »Jiem lah vuolgâttum iärásij ko Israel aalmug lappum saavzâi várás.» Kuittâg kálgu poodij aldeláá, leggistâdâi enâmân Jeesus oovdân já eedâi: »Hiärrá, išseed muu!» Mut Jeesus eedâi sunjin: »Ij lah riehtâ vâldid párnáin leeibi já leggistid tom viälppáid.» »Ij lahkin, Hiärrá», västidij kálgu, »mut uázžuhhân viälppáh–uv puurrâd taid muáluid, moh kaččeh sii hiärá peevdist.» Talle Jeesus eedâi sunjin: »Styeres lii oskod, kálgu! Tábáhtus tego táátuh.» Ton puudâ räajist nieidâ lâi tiervâs.

3. VÁSTUÄÄIGI PASEPEIVI (OCULI)

LUUK. 11: 14 – 23 (24 – 26)

Jeesus vyejettij kielâttes almast paas jiegâ. Ko jieggâ lâi vuálgám, kielâtem sárnuškuodij, já puohah hiámáskii. Motomeh kuittâg ettii: »Belsebul, jieijâs njunošpergâluv, iššijn sun paas jiegâid vyejeet.» Nubeh vest halijdii keččâlâddâđ suu já vattii sust meerhâ almeest.

Mut Jeesus tiedij, mii sist lâi mielâst, já eedâi:

»Jyehi vâldikodde, kote juáhádât já taištâl jieijâs vuástá, tuššá, já tááluh vireh nubbe nube oolâ. Jis tääl Sáttán taištâl jieijâs vuástá, maht ton vâldikodde puáhtá cuápcud? Tijhân etâvetted, et mun vyejettâm paas jiegâid ulmuin Belsebul iššijn. Mut jis mun vyejettâm paas jiegâid ulmuin Belsebul iššijn, kiän iššijn talle tiilágán ulmuuh taid kärbih? Sist tij uázžuvetted olssâd tuámarijd. Jis mun vyejettâm paas jiegâid ulmuin Immeel suormáin, tallehân Immeel vâldikodde lii jo puáttám tii kuuvl.

Ko vievsâs almai vähtee lannees viärju kiedâst, suu omâdâh lii torvoost. Mut jis nubbe vala vievsâb vollit suu já vuáittá suu, tot vievsâb váldá sust viärjuid já reiskaapijd, moid sun luotij, já juáhá saallâs, mon uázui. Kote ij lah muu peln, lii muu vuástá, já kote ij oovtâst muin nuurâ, tot piedgee.»

(»Ko nyeskis jieggâ vuálgá ulmust, tot čájádâl ävdinkuávluin já ocá vuoiñâstemsaje, mut ij kaavnâ. Talle tot piättá: 'Mun maacâm páikásân, kost vuolgim.' Ko tot talle puátá já kávná vistees, mii lii suopâlistum já šiev oornigist, tot viäžžá čiččâm vala paab jieggâd, já toh puátih siisâ já asâttâtteh tohon aassâd. Näävt ton ulmuu tile lii loopâst paab ko aalgâst.»)

4. VÁSTUÄÄIGI PASEPEIVI (LAETARE)

JOH. 6: 1 – 15

Jeesus vuolgij Galileajäävri adai Tiberiajäävri tovnbel. Suu servidij stuorrâ aalmugjuávkku, tastko ulmuuh lijji uáinám merkkâtavoid, maid sun poorgâi pyereedmáin pyecceid. Jeesus pajanij väriviältán já čokánij máttááttâspárnáidisgijn tohon. Juudalij pessijâšjuhleh lijji alda.

Jeesus pajedij uáivis já ooinij, et stuorrâ olmoošjuávkku lâi puátimin. Sun kojâdij Filippusist: »Kost puávtáččijm uástid leeibi, et sij uážuččii puurrâd?» Taam sun eedâi Filippus keččâlâddâm tiet, tastko sun tiedij kale, maid porgáččij. Filippus västidij: »Kyevtičyede denaar leeibijn ij suittuuččii sijjân ij siemin pittáášgin nuuvt et juáháš uážuččij ucánjii.» Talle mottoom máttááttâspärni, Simon Piättár viljâ Andreas, eedâi Jeesusân: »Tääbbin lii kandâ, kiäst láá vittâ ohraleeibi já kyehti kyele. Mut maht toh liččii tuárvi nyevt stuorrâ juávkun?»

Jeesus eedâi: »Koččod puohâid čokánid.» Vieltijn šoodâi valjaas sino, já ulmuuh čokánii enâmân. Tobbeen lijji suullân vittâtuuháát almajid. Jeesus vaaldij leeibijd, kiihtij Immeel já juovij leeibijd toid, kiäh lijji asáttáttâm purâdid. Siämmáánáál sun juovij kuolijd, já puohah ožžuu nuuvt ennuu ko halijdii. Ko puohah lijji kalanâm, Jeesus eedâi máttááttâspárnáidis: »Nuurrâd pasáttâssân páaccám pittáid, amas mihheen šoddâd hukás.» Sij porgii nuuvt, já viidâ ohraleeibist paccii vala kyehtnubáloh tievâ koorid pittáid, moh lijji páaccám puráhannáá.

Ko ulmuuh oinii, mon merkkâtavo Jeesus poorgâi, sij etii: »Taat lii tuodâi tot proffet, kiän lâi meeri puáttid maailmân.» Mut Jeesus tiedij, et ulmuuh aiguu viehârâs toohâd sust kunâgâs, já tondiet sun kiásádâdâi oppeet váarán. Sun moonâi tohon ohtuu.

5. VÁSTUÄÄIGI PASEPEIVI (JUDICA)

JOH. 11: 47 – 53

Ollâpaapah já fariseuseh kuččuu stuorrâ räädî čuákán já kojâdii tast: »Maid mij kolgâččijm porgâd? Tot almai taha ennuu merkkâ-tavoid. Jis suovvâp suu juátkid näävt, sunjin oskoh forgâ puohah, já talle roomaliih puátih já väldih mist taam pase saje já ubâ mii aalmug.» Talle ohtâ sist, Kaifas, kote lâi ton ive ollâpappân, eedâi: »Tij epped ibbeerd epped maiden. Epped–uv tij addii, et jis ohtâ almai jáámá aalmug oovdâst, tot lii tijjân pyereeb ko et ubâ aalmug kárttá tuššâd?» Taat ij lamas suu jieijâs juurdâ, mut ton ive ollâpappân sun sáárnui ennustâs: Jeesus koolgâi jäämmid aalmug oovdâst, ige tuše ton aalmug oovdâst, mut piädgui orroo Immeel párnái ooh-tânnuurrâm tiet.

Ton peeivi räajist räädî ulmen lâi sormedid Jeesus.

PALMUPASEPEIVI

JOH. 12: 12 – 24

Nube peeivi levânij tiätu, et Jeesus lâi puátimin Jerusalemân. Ulmuuh, kiäh lijji puáttám juhlijd stuorrâ juávhuigijn, valdii palmu-oovsijd já monni suu oovdeld čuárvun:

– Hoosianna!

Sivnedum liävus sun, kote puátá Hiärá noomâst,
Israel kunâgâs!

Jeesusân puohtui aasi, já sun pajanij ton siälgán, tego lii čaallum:

– Ele poolâ, nieidâ Siion,
tuu kunâgâs puátá!
Sun raccast nuorâ aasijn.

Máttááttâspárnááh iä vala talle iberdâm taam, mut ko Jeesus lâi kirkesmittum, sij muštii, et sust lâi näävt čaallum já et sunjin meiddei lâi tábáhtum nuuvt.

Toh, kiäh lijjii lamaš Jeesus fáarust, muštâlii, maht sun kočoi Lasarus häävdist já cuuvnâi suu jämimist. Taan tiet, ko ulmuuh lijjii kuullâm, maggaar merkkâtavo Jeesus lâi porgâm, sij vuolgii stuorrâ juávhoiin suu oovdeld. Fariseuseh sarnuu koskânis: »Uáinivetteđuv? Mihheen ij iššeed. Ubâ maailm káččá suu maajeeld.»

Toi juávhus, kiäh lijjii puáttám juhlijd ruhâdállâđ Immeel, lijjii meiddei motomeh kreikkaliih. Taah pottii Filippus kuuvi – ton, kote lâi Galilea Betsaidast – já ettii: »Mij halidiččijm kuáhtád Jeesus.» Filippus moonâi sárnud ääšist Andreasân, já talle suoi kuohtuuh moonáin Jeesus savváid.

Jeesus eedâi sijjân:

»Puddâ lii puáttám: Ulmuu Alge kirkesmittoo. Tuodâi, tuodâi: jis nisujive ij koočâ enâmân já jäämi, tot páácá tuše ohtân jivveen, mut jis tot jáámá, tot ráhtá valjaas šado.»

JOSKIS OKKO

JOSKIS OHO VUOSSARGÂ

LUUK. 22: 39 – 62

Jeesus vuolgij kaavpugist já moonâi, tego laavij, Oljováarán. Máttááttâspárnááh servidii suu. Ko sij lijjii puáttám tohon, Jeesus eedâi sijjân: »Ruhâdállâđ, et epped šodâččii kivsádâsân.» Jieš sun moonâi ovdelahháá, kedgileggistuv kiáčán, luáštádâđâi idduidis oolâ já ruhâdâlâi: »Eeči, jis táátuh, te väälđi taam kaalhâ must meddâl. Mut iälus olášuu muu táttu, mut tuu.» Talle almeest almostui sunjin eŋgâl, kote kievrâsmitij suu. Stuorrâ toskestis Jeesus ruhâdâlâi ain kij-

vásubbooht, nuuvt et suu pivâstâh kuulgâi enâmân tego čäcikuáš-kánjâšah. Ko sun talle pajanij ruhâdâlmist já poodij máttááttâspárnái kuuvl, sun kuáhtái sii uádimin, tastko sij lijiii sooroost vaibâm. »Maid? Uádivetted–uv tij?», sun eedâi. »Pajanid já ruhâdâllâd, amas tij šoddâd kivsádâsân.»

Jeesus vala sárnudijn tohon poodij stuorrâ almaijuávkku, já sii uápi-sin lâi Juudas, ohtâ kyevtnubálov máttááttâspäárnist. Juudas poodij Jeesus njeigâ suu cummâlem tiet, mut Jeesus eedâi sunjin: »Juudas, cummáin–uv tun kävildah Ulmuu Alge?» Ko Jeesus siärváliih oinii, mii koolgâi tábáhtud, sij ettii: »Hiärrá, časkep–uv miehijn?» Ohtâ sist čooskij–uv ollâpaapâ palvâleijee nuuvt et taan uálgispelji luovânij. Mut Jeesus eedâi: »Ij! Adelid taam tábáhtud.» Sun kuoskâttij almaa peelji já pyeredij suu. Talle sun eedâi ollâpappáid, tempplâkosáttâs uáiv’almaid já aalmug puárásumosáid, kiäh lijiii puáttám suu fanjid: »Tijhân lepped vuálgám tego riävvar volliittid, miehij já kaarbah kiedâst. Mun lam jyehi peeivi lamas tii kooskâst tempplâlist, já tij epped lah kiedâgin pajedâm muu vuástá. Mut tääl lii tii puddâ, tääl lii sevñâdvuodâst väldi.»

Sij fängejii Jeesus já tolvuu suu mieldis ollâpaapâ táálun. Piättár servidij suu mottoom määdhi keččin. Kaskoo šiljo cokkiittui tullâ, já ko viehâ asáttâdâi ton pirrâ, Piättár čokánij iärásij juávkun. Mottoom pijgá ooinij suu čokkáámin tullâpellâst, keejâi suu kuhháa já eedâi: »Tuot–uv lâi ton almaa fáarust.» Piättár kieldij: »Mun vâi? Jiemhân ubâ tuubdâgin suu.» Mottoom ääigi keččin eedâi mottoom almai, ko ooinij suu: »Tun–uv lah ton juávhust.» Mut Piättár västidij: »Erehtuuh, jiem lah.» Tiihme keččin vala nubbe almai naggij: »Kale tuot–uv vissásávt lâi toin almain, liihân sun galilealâš–uv.» Mut Piättár eedâi: »Jiem ibbeerd, mast sáarnuh.» Tast siämmást, ko sun vala sáarnui, kâniores piškoi. Hiärrá jorgettij já keejâi Piätârân, já Piättár muuštij, maid Hiärrá lâi sunjin ettâm: »Ovdilgo kâniores onne piško, tun kulmii kiäldáh muu.» Sun moonâi olgos já čiäruu lohduuttemeht.

JOSKIS OHO MAJEBARGÄ

LUUK. 22: 63 – 23: 12

Almaah, kiäi kiedâin Jeesus lâi, pilkkedii já čoskii suu. Sij lovdii suu čoolmijd já ettii: »Profeteerii tääl! Kii tuu čooskij?» Maangâ eresnáál–uv sij pelhittii suu.

Ko peivi pajanij, čokkâni aalmug puárásumoseh, ollâpaapah já laa-vâmáttáatteijeh räädî čuákkimân. Jeesus puohtui sii oovdân, já sij ettii sunjin: »Jis lah Messias, te eedâ tom mijjân.» Sun västidij: »Jis tom tijjân eedâm, tij epped osko. Já jis maidnii kojâdâm, tij epped västid. Mut täst ovdâskulij Ulmuu Alge kalga čokkád Puohvâldálii uálgispeln.» Talle sij puohah kojâdii: »Lah–uv tun talle Immeel Alge?» Jeesus västidij sijjân: »Jiejahhân tij nuuvt etâvetted.» Talle sij ettii: »Maid mij innig tuodâštusâid tarbâšep! Mijhân lep kuullâm tom suu jieijâs njäälmist.»

Sij vuolgii tobbeen puohah oovtfááru, tolvuu Jeesus Pilatus oovdân já sujâttâlškuottii suu. Sij ettii: »Mij lep huámmášâm, et taat almai čájádit mii aalmug. Sun kiäldá máksimist viäru kiäisárân já nággee, et sun lii Messias, kunâgâs.» Pilatus kojâdij Jeesusist: »Lah–uv tun juudalij kunâgâs?» »Tun tom ettih», Jeesus västidij. Pilatus eedâi ollâpappáid já olmoošjuávkun: »Jiem kaavnâ, et taat almai ličij sujâlâš mongin rikosân.» Mut sij pissuu sujâttâsâinis já ettii: »Sun vil-dáskit aalmug, jotá máttáatmin Juudea jyehi kuávlust, Galileast kiddâ tehin.»

Ko Pilatus kuulâi taam, sun kojâdij: lâi–uv almai galilealâš. Ko sun uázui tiettid, et Jeesus lâi Herodes haldâšemkuávlust, sun vuolgâttij Jeesus Herodes kuuvl, tastko taat–uv lâi toi peeivij Jerusalemist.

Herodes ilosmij čuuvtij ko ooinij Jeesus, tastko sun lâi jo kuhháá halijdâm kuáhtád suu. Sun lâi kuullâm Jeesusist já tuáivui, et taat porgâččij suu uáinidijn monnii merkkâtavo. Sun kojâdâlâi Jeesusist jyehilágán aašijd, mut Jeesus ij västidâm sunjin maiden.

Ollâpaapah já laavâmáttáatteijeh, kiäh lijji tast, sujâttii Jeesus kijvásávt. Herodes já suu suáldátteh algii tääl lattid Jeesusáin nuuvt, et paijeelkeččii suu. Herodes pilkkedij Jeesus nuuvt, et kočoi kárvuttid suu mučis pihtásân já tastmaņa sun vuolgâttij Jeesus maassâd Pilatus kuuvl. Ton peeivi Herodesâst já Pilatusâst šoddáin veerdižeh; ton räi suoi láin vajedâm kyeimis.

JOSKIS OHO KOSKOKKO

LUUK. 23: 13 – 31

Pilatus kočoi čuákán ollâpaapâid, háldáttâsalmaid já aalmug já eedâi sijnân: »Tij puovtijd taam almaa muu oovdân já naggijd, et sun lii aalmug vildáskitte. Lam tääl tii mieliorodijn kojâdâllâm suu, mut jiem lah kavnâm, et sun ličij sujâlâš moossân, mast tij suu suujâtvetteđ. Ige Herodeskin, ko sun vuolgâttij almaa maassâd mii oovdân. Ij sun lah porgâm maiden, mast adeluuččij jäämmimrángáštâs. Mun luáštám suu, kohân lam vistig adelâm kurâttid suu.» Sun uáináh koolgâi ain juhle ääigi lyeštid sijnân kiännii faaņgâ. Talle puohah čuorvuu oovtâ jienân: »Jäämmim ton almai! Lyešti mijjân Barabbas!» Barabbas lâi kaavpugist cökkânâm stuuime já morhe tiet fãņgejum almai. Pilatus torjâstij uddâsist sijnân, tastko sun halijdij lyeštid Jeesus. Mut sij čuorvuu maassâd: »Riistânnavlii, riistânnavlii!» Pilatus eedâi sijnân kuálmád kerd: »Maid paaid sun talle lii porgâm? Jiem lah kavnâm maiden, mondiet sun kolgâččij tuommiittâtâđ jâmimân. Mun luáštám suu, kohân lam adelâm kurâttid suu.» Mut sij iä miedettâm mut čuorvuu ain korrâsubbooht já vattii, et Jeesus koolgâi riistânnävlejuđ. Huuihen sij finnejii táttus čoodâ. Pilatus ferttij vijnmâg miedettid sii vátámâšân. Sun luoštij tom almaa, kiäm sij halijdii – almaa, kote lâi fãņgejum stuuime já morhe tiet – mut Jeesus sun adelij sii haaldun.

Sij vuolgii tuálvuđ Jeesus. Määdhist suáldátteh orostittii Simon-nommâš kyyreenlâš almaa, kote lâi puátimin kaavpugân, já pieijii

suu kyeddiđ riistâ Jeesus maajeeld. Mieldi čuávui stuorrâ olmooš-juávkku, meiddei maanġah nisoneh, kiäh vaidii jienân já čieruu Jeesus. Mut Jeesus jorgettij sii kuuvi já eedâi: »Elleđ muu čäru, Jerusalem nieidah, čärruđ jieijâđ já pärnáidâđ. Puátá äigi, kuás iättoo: 'Avdâgâsah láá hedâlmettumeh, avdâgâsâh toh kuáhtuh, moh iä lah šoddâđâm, já njižeh, moh iä lah pärnáá njomâttâm.' Talle ulmuuh eteh vaarijd: 'Viirrâđ mii oolâ', já čuumáid: 'Luávdiđ mii.' Jis näävt taha ruonâs muorân, te mii tábáhtuvágin koške muorân!»

SKILLÄTURÄSTÄH

LUUK. 22: 14 – 22

Ko äigi tievâi, Jeesus čokánij piävdán oovtâst apostolijgijn. Sun eedâi sijjân: »Váimustân lam halijdâm puurrâđ taam pessijâšmäállás tiigijn ovdil jieččân kiärdamuš. Tastko mun eedâm tijjân: innig jiem puurâ pessijâšmäállás, ovdilgo tot olášuvá Immeel väldikoddeest.» Sun vaaldij kaalhâ, kiihtij Immeel já eedâi: »Väldiđ taam já jyehiđ koskânâđ. Mun eedâm tijjân: täst ovdâskulij jiem keččâl vijnikuárġumšado adalduv ovdilgo Immeel väldikodde lii puättám.»

Talle sun vaaldij leeibi, sivnedij, toijâlij já adelij tom máttáättâspárnáid já eedâi: »Taat lii muu ruumâš, mii adeluvvoo tii oovdâst. Porgâđ taam muu mušton.» Purâdem maġa sun siämmáánáál vaaldij kaalhâ já eedâi: »Taat kalkkâ lii uddâ litto muu voorâst, mii kulgâttuvvoo tii oovdâst. Mut taan siämmáá piävdán keigee oovtâst muin kiedâs meiddei muu kävildejje. Ulmuu Alge vuálgá tääbbin eidu tienuuvt tego sust lii meeri vyelgiđ, mut vuoi tom, kiäst šadda suu kävildejje!»

KUHESPERJÂDÂH

LUUK. 23: 32 – 46

Jeesusáin tolvuin koddem várás almaakyevtis, kyehti veritahhee. Ko sij pottii sajan, mon koččoh Uáiviskálžun, sij riistânnävlejii Jeesus já veritahheid, nube suu uálgispel, nube čičetpel. Mut Jeesus eedâi: »Eeči, adde sijnân addâgâs. Sij iä tiede, maid pargeh.» Suáldáttah vuárbádii Jeesus pihtâsijd já juohhii taid koskânis.

Aalmug čuázui keččâmin. Háldáttâsalmaah–uv lijii tobbeen pilkkedmin Jeesus. Sij ettii: »Iärásijd sun kale lii išedâm – išedus tääl jieijâs, jis sun kerd lii Messias, Immeel väljejum.» Meiddei suáldáttah pilkkedii suu. Sij pottii suu kuuvl, fallii sunjin suvreviijni já ettii: »Jis lah juudalij kunâgâs, te piälušt jieijâd.» Jeesus uáivi paajabeln lâi meiddei čaalâ: »Taat lii juudalij kunâgâs.»

Nubbe riistâst hiängájeijee paatahhee pelhittij sun–uv Jeesus. Sun eedâi: »Jieh–uv tun lah Messias? Piälušt tääl jieijâd já munnuu!» Mut nubbe laaitij suu: »Jieh–uv ubâ tungin poolâ Imelist, veik kil-lááh siämmáá rángáštâs? Muoihân láán ánsásâm jieččân tuámu, munnuu rángáseh tavoidân miel, mut taat almai ij lah porgâm maidden paaid.» Já sun eedâi: »Jeesus, mušte muu, ko puádáh vâldikod-dásâd.» Jeesus västidij: »Tuodâi: jo onne lah muiin paradiijsâst.»

Lâi jo kuudâd tijme. Talle, koskâpeeivi ääigi, peivi siävñânij. Sev-ñâdvuotâ poodij ubâ eennâm oolâ, já tot piištij oovcád tiijme räi. Temppâl koskâloovdâ kiškui kuávdoon kyevti uásán. Já Jeesus čuárvui korrâ jienáin: »Eeči, tuu kiedáid mun oskom jieggân.» Ko sun lâi taam ettâm, sun šyekittij majemuu kerd.

JEEBUS JÄÄMMIMIPUDDÄ

MATT. 27: 45 – 56

Mut koskâpeeivi, kuudâd tiijme ääigi, poodij sevŋâdvuotâ ubâ eenâm oolâ, já tot piištij oovcád tiijme räi. Oovcád tiijme paaihijn Jeesus čuárvui korrâ jienáin: »Eeli, Eeli, lama sabaktani?» Tot meerhâš: Imelâm, Imelâm, mondiet hilguh muu? Taam kulâdijnis motomeh tobbeen ettii: »Sun čuárvu Elia.» Tallân ohtâ sist tuámittij viežžâd sape, kaastij tom suvresviijnin, pieijâi suábbikiäčán já faalâi tast sunjin juhâmâš. Iárráseh ettii: »Uáinip tääl, puátá–uv Elia suu iššen.» Mut Jeesus čuárvui oppeet korrâ jienáin já adelij jiegâs.

Talle temppâl koskâlijne rottâsij kyevti uásán, paijeen aaiabâs vuálus. Eennâm tuárgistij, källeeh luoddânâddii, häävdih lekkâsii, já maanġâi jáámmám poosij rummâšeh pajanii pajas. Sij vuolgii havdijnis, já Jeesus pajaspajanem maŋa sij pottii pase kaavpugân já almostuvvii tobbeen maŋgâsân.

Ko čyedeuáiv’almai já almaah, kiäh suin vähtejii Jeesus, oinii eenâm tuárgistem já puoh, mii tábáhtui, sij suorgâni čuuvtij já ettii: »Taat lâi tuodâi Immeel Alge!»

Tobbeen lijji meiddei maanġah nisoneh määdhi keččin taam keččâmin. Galilea rääjist sij lijji jottáám Jeesus mieldi já palvâlâm suu. Sii koskâvuodâst lijji Magdala Máárjá, Jáákkup já Joosef enni Máárjá já Sebedeus oolgij enni.

KUHESPERJÄDUV EEHID

LUUK. 23: 47 – 56

Ko čyedeuáiv’almai ooinij, mii tábáhtui, sun adelij Imelân kunnee já eedâi: »Taat almai lâi tuodâi vavettem.» Já puoh toh ulmuuh, kiäh stuorrâ juávhuigijn lijji čokkânâm keččâd taam čáittus, maccii kaavpugân, ko lijji uáinám taam, já čoskii raddees. Jeesus uáppá-

seh čuožžuu puohah kukkeláá já čuovvuu tobbeen, mii tábáhtui. Tobbeen lijji meiddei nisoneh, kiäh lijji puáttám Galileast suin.

Mottoom ráädi jeessân, Joosef, kote lâi šaddaaš juudalâš Arimatia kaavpugist, ij lamaš ohtâm ráädi miärádâsân ige uásálâstâm ton toimáid. Sun lâi šiev já hurskes almai já vuordij Immeel völdikode. Joosef moonâi Pilatus savváid já kojâdij Jeesus rummâš. Sun vaaldij tom riistâst, kiesâi piellivâspihtâsân já piejâi háávdán, mii lâi terppum källe, kuus ij vala lamaš hävdidum ohtâgin. Lâi valmâštâspeivi, sabbaat lâi eidu älgimin.

Nisoneh, kiäh lijji Jeesusâin puáttám Galileast, vuolgii Joosef fáárun. Sij oinii, maht Jeesus ruumâš pieijui háávdán. Ko sij lijji maccâm kaavpugân, sij skappuu opsâoljoid já vuoidâsijd, mut sabbaat sij viettii vuoiñâstmáin laavâ pákkum miel.

JOSKIS LÁVÁRDÂH

MATT. 27: 62 – 66

Nube peeivi, ko sabbaat valmâštempeivi lâi moonnâm, ollâpaapah já fariseuseh vuolgii oovtâst Pilatus kuuvl. Sij ettii: »Kunnijâttum eennâmhiärrá, mist poodij mielân, et eledijnis tuot villejeijee eedâi: 'Kuulmâ peeivi keččin pajanâm jämimist.' Kočo tondiet vahtid häävdi tárkká kuálmád peeivi räi, amas suu máttááttâspárnááh peesâd suáládid suu já ettâd ulmuid: 'Sun lii pajanâm jämimist.' Maje-muš villâttâs ličij talle vala paab ko vuossmuš.» Pilatus västidij sijjân: »Uázžuvetted vahtimvievâ. Moonnâd já ornid häävdi vahtim nuuvt pyereest ko máttivetted.» Sij monnii já turvâstii häävdi nuuvt et pieijii seeilâ kiädgán já asâttii vaavtâid.

PESSIJÄŠÄIGI

PESSIJÄŠIJJÄ

MARK. 16: 1 – 8

Ko sabbaat lâi moonnâm, Magdala Máárjá, Jáákkub enni Máárjá já Salome ostii opsâoljo, ko sij aiguu moonnâđ vuoidâđ Jeesus. Nube peeivi sabbaat maņa tooláá idedist, ko peivi lâi pajanâm, sij vuolgii häävdi kuuvl. Määdhist sij savâstâllii koskânis: »Kii išedičij mii já jurâttičij keedgi hävdikuovdâšm uuvsa oovdâst?» Mut ko sij pottii tohon, sij huámmášii, et kedgi lâi jurâttum meddâl; tot lâi hirmâd stuorrâ kedgi.

Ko sij monnii háávdán siisâ, sij oinii uálgispeln čokkáámin nuorâ almaa, kiäst lijji pjalist vielgis pihtâseh. Sij suorgâni. Mut nuorâ almai eedâi: »Elleđ suorgân. Tij ucâvetted Jeesus Nasaretlii, kote lâi riistânnävlejum. Sun lii pajanâm jâmmimist, ij sun lah tääbbin. Tuode lii saje, kuus sun pieijui. Moonnâđ tääl ettâđ suu máttááttâspárnáid, meiddei Piätárân: 'Sun mana tii oovdeld Galilean. Tobbeen tij uáinivetted suu, tego sun jieš tijnân eedâi.'»

Ko nisoneh pottii olgos, sij patârii häävdi kuvlân tuárgistin, ko lijji pevhištum. Sij iä mainâstâm oohtângin maiden, tastko sij pollii.

PESSIJÄŠPEIVI

LUUK. 24: 1 – 12

Vuossmuu peeivi sabbaat maņa nisoneh jo tooláá idedist monnii häävdi kuuvl já valdii opsâoljoid fáárun, maid sij lijji skappum. Sij oinii, et kedgi lâi vierâttum häävdi njäálmist, já ko sij monnii siisâ háávdán, sij iä kavnâm Hiärá Jeesus rummâš. Ko sij imâštâllii taam, sii oovdâst čuázžoin fakkist almaakyevtis päštee já kirkes pihtâseh

pajalist. Nisoneh suorgâni já teddilii kejâstuvâs enâmân. Mut al-
maakyevtis eedáin sijjân: »Mondiet ucâvetted ellee jâmmei juáv-
hust? Ij sun lah tääbbin, sun lii pajanâm jämimist. Mušted, maid
sun eedâi tijjân, ko sun vala lâi Galileast: 'Näävt kalga keevvâd:
Ulmuu Alge adeluvvoo suddogâs ulmui kiedáid já riistânnävlejuv-
voo, mut kuálmád peeivi sun paijaan jämimist.'» Talle sij muštii,
maid Jeesus lâi sárnum.

Ko nisoneh maccii häävdi kuvlân, sij tolvuu tast sääni oovtnubálov
máttáattâspáárnán já puoh iärrásáid. Taah nisoneh lijjii Magdala
Máárjá, Johanna já Jáákkup enni Máárjá, já vala iäráseh–uv lijjii
siigijn. Sij muštâlii puoh apostoláid, mut taah arvâlii, et nisoneh
sárnuh tuušijd ege oskom sii. Piättár vuolgij kuittâg kaačân häävdi
kuuvl. Ko sun kuovlâlij siisâ, sun ooinij tuše kiessâmlíijníjd, já sun
vuolgij meddâl já imâštâlâi jiečânis tom, mii lâi tábáhtum.

2. PESSIJÂŠPEIVI

LUUK. 24: 13 – 35

Siämmáá peeivi láin máttáattâspäärnikyevtis monâmin Emmaus–
nommâsâš siijdân, kuus lii Jerusalemist nyevt kyehti tiijme vääzin.
Suoi savâstâlâin puoh tast, mii lâi tábáhtum. Ko suoi tast savâstâ-
lâin já smietâdáin, Jeesus jieš poodij sunnuu fáárun já juudij sun-
nuin. Suoi iävá kuittâg tubdâm suu, tastko suoi láin tego čalmettum.

Jeesus kojâdij sunnust: »Mast tuoi jiešalnees savâstâlvettee, mätki-
almaah?» Suoi orostáin murâšlâžžân, já nubbe sunnust, Kleopas–
nommâsâš, västidij: »Tááidáh lede Jerusalemist áinoo vieres ol-
mooš, kote ij tiede, mii tobbeen lii tai peeivij tábáhtum.»

»Maid tuoi uáivildvettee?» Jeesus kojâdij. Suoi västidáin: »Tom,
mii tábáhtui Jeesus Nasaretlâžžân. Tot almai lâi tuotâ proffeet, vuái-
málâš saanijn já tavoin, nuuvt Immeel ko puoh aalmug oovdâst. Mii
ollâpaapah já háldáttâsalmaah adeli tuommid suu jämimân já riis-

tännävlejii suu. Mij kuittâg leim iällám taggaar tuáivust, et sun ličij tot, kote looneest Israel. Ijge tast puoh. Onne lii jo kuálmád peivi tast ko tot tábáhtui, já tääl láá motomeh nisoneh mii juávhust tuodâi–uv hiämáskittám mii. Sij ellii tooláá idedist háävdi kuvlân mut iä kavnâm suu rummâš. Ko sij pottii tobbeen, sij toos lassen muštâlii, et sij lijiii uáinám uáinus: engálkuáhtá, kiäh eedáin, et Jeesus iälá. Motomeh mist monnii talle háävdi kuuvl já oinii, et äšši lâi nuuvt tego nisoneh lijiii ettâm. Jeesus sij iä uáinám.»

Talle Jeesus eedâi sijnân: »Vuoi tij ibbeerdmettumeh! Nuuvt–uvgis hittáh tij lepped oskod puoh tom, maid proffeeteh láá sárnum? Eidu nuuvthân Messias koolgâi killáđ já te moonâđ kirkesvuotâsis.» Já sun selvâttij sunnui kiddâ Mooses já puoh proffeetij ráájist, mii sust lâi puoh čalluin ettum.

Sij lijiii jo puátimin siijdân, kuus lijiii monâmin. Jeesus tohâlundâi tego ličij jotemin ovdâskulij, mut suoi estáláin suu vyelgimist já eedáin: »Pääsi munnuu kuuvl. Peivi lii jo viäigudmin.» Nuuvt sun moonâi siisâ já paasij sunnuu kuuvl. Ko sun talle čokkáai sunnuin peevidist, sun vaaldij leeibi, kiihtij Immeel, toijâlij leeibi já adelij tom sunnui. Talle sunnuu čalmeh lekkâsii já suoi tubdáin suu. Mut siämmást sun lâi jo meddâlist sunnuu uáinusist. Suoi eedáin kyeimi kuáimâsis: »Ij–uv munnuu váimu puállám, ko sun jodedijnân sáárnui munnui já máttááttij munnuu iberdid čalluid?«

Tallân suoi vuolgijn máátkán já maccáin Jerusalemân. Tobbeen lijiii čuákist ohtnubáloh máttááttâspárnid já iärráseh, kiäh kullii sii juávkun. Taah ettii: »Hiärrá lii tuodâi pajanâm jämimist! Sun lii almostum Simonân.» Tuoh kyevtis vest muštâláin, mii määdhist lâi tábáhtum já maht suoi láin tubdâm Jeesus, ko sun toijâlij leeibi.

OKKO PESSIJÁI MAŇA (PESSIJÂŠOKKO)

MAJEBARGÂ PESSIJÁI MAŇA

LUUK. 24: 36 – 49

Fakkist Jeesus jieš čuážui máttááttâspárnáidis kooskâst já eedâi: »Ráávhu tijjân.» Sij palaskii čuuvtij, tastko sij jurdii, et sij uáinih kome. Mut Jeesus eedâi sijnân: »Mondiet tij lepped nuuvt palaskâm? Mondiet tii mielân pajaneh iápádâsah? Keččâd muu kiedâid já juolgijd: mun taa lam, ij kihheen eres. Kuoskâttid muu, uáinid jiejah. Ij kommeest lah uážži ege täävti, tego uáinivetteđ must.» Näävt sárnudijn sun čaaitij sijnân kiedâidis já juolgijdis. Liijká sij iä vala tiättám, maid oskod, nuuvt iiloost já hiámáskám sij lijiii. Talle Jeesus kojâdij: »Lii–uv tist tääbbin mihheen, maid puurrâd?» Sij adeli sunjin pitá possum kyeleest já oinii, maht sun vaaldij tom kietâsis já puurâi.

Jeesus eedâi sijnân: »Taam mun uáivildim, ko lijim vala tiigijn já sarnum tijjân. Puoh tot koolgâi olášud, mii Mooses laavâst, proffee-tij kiirjijn já psalmâin must lii čaallum. Tääl sun leehâi sii mielâid iberdid čalluid. Sun eedâi sijnân: Näävt lii čaallum. Kristus koolgâi killád jäämmim já kuálmád peeivi pajaniđ jâmmimist, já puoh almu-gáid, kiddâ Jerusalem ráájist, kalga suu noomâst sárnidid puárádâs já sudoi addâgâsadelem. Tij lepped taan tuodâšteijeeh. Mun vuol-gâttâm tijjân tom, maid iäččám lii lopedâm. Orrood taan kaavpu-gist, tassaaš ko tij kârvuttuuvetteđ vuoimijn olluvvuodâst.»

KOSKOKKO PESSIJÁI MAŇA

JOH. 21: 1 – 14

Jeesus almostui oppeet máttááttâspárnáidis, tääl Tiberiajäävri rid-doost. Tot tábáhtui näävt:

Tobbeen lijji oovtâst Simon Piättár, Tyemes adai Didymos, Nata-nael Galilea Kaanast, Sebedeus algeh já kyehti Jeesus eres máttáát-tâspárnáin. Simon Piättár eedâi: »Mun vuálgám kuolijd pivded.» »Mij puáttip tuu fáárun», etti iäráseh. Sij lävkkejii kárbás já vuolgii jäävri oolâ, mut sij iä koddám ton iijâ maiden.

Ko šoodâi iideed, Jeesus čuážui riddoost, mut máttááttâspárnááh iä tubdâm suu. Jeesus čuárvui sijnân: »Kuullâđ, almaah! Lii–uv tist mihheen puurrâmnáál?» »Ij lah», sij västidii. Jeesus eedâi: »Suáp-puđ viermi kárbá uálgispel, te koddevetted.» Sij suoppuu viermi, já kyeleh pottii nuuvt ennuu, et sij iä vaijaam keessid viermi pajas. Talle tot máttááttâspárni, kote lâi Jeesusân rákkásumos, eedâi Piätá-rân: »Tot lii Hiärrá!» Ko Simon Piättár kuulâi, et tot lâi Hiärrá, sun piejâi paijaalsis pihtâs, mon lâi nuollâm, já njuškij čáácán. Eres máttááttâspárnááh pottii kárbáin já kessii mañalist viermi, mii lâi kuolijd tievâ, tastko riidon ij lamaš kuheskin mätki, tuše muáddi-čyet älnid.

Ko máttááttâspárnááh lävkkejii enâmân, sij oinii, et tobben lijji ii-lâi alne possuumin kyeleh já leeibih. Jeesus eedâi sijnân: »Pyehtid teehin taid kuolijd, maid esken kuudijd.» Talle Simon Piättár moo-nâi kárbás já keesij viermi riidon. Tot lâi tievâ stuorrâ kuolijd, mut veik kyeleh lijji ennuu – ohtsis čyetivittlovkulmâ – te viermi ij kiš-kum.

Jeesus eedâi: »Puáttid puurrâđ.» Kihheen máttááttâspárnáin ij tuos-tâm kojâdid: »Kii tun lah?», tastko sij tietti, et tot lâi Hiärrá. Jee-sus poodij, vaaldij leeibi já adelij sijnân, siämmáánáál sun adelij kyele. Taat lâi jo kuálmád kerdi, ko Jeesus jieijâs jämimist pajanem maña almostui máttááttâspárnáidis.

TUORÂSTÂH PESSIJÁI MAŇA

MARK. 16: 9 – 16

Ko Jeesus lâi tooláá peeivi sabbaat maŇa pajanâm jámimist, sun almostui vuossmustáá Magdala Máárján, kiäst sun lâi vyejettâm čiččâm paas jieggâd. Máárjá vuolgij tobbeen já tuálvui sääni Jeesus servideijeid, kiäh čieruu murrâšist. Sij iä kuittâg oskom, ko kullii, et Jeesus eelij já et Máárjá lâi uáinám suu.

TastmaŇa Jeesus almostui häämis peeleast vieresin kuáhtásân sist, ko suoi láin jotemin meddâl kaavpugist. Meiddei suoi moonáin tuálvuđ nubbijd sääni, mut ij kihheen oskom sunnuugin.

Viijmâg Jeesus almostui meiddei oovtnubáloh máttááttâspárnásis, ko sij lijiii čokkáámin peevidist. Sun laaitij sii epiosko já sii vááimu korâsvuodâ, ko sij iä lamaš oskom taid, kiäh lijiii uáinám suu pajas-pajanem olmožin. Sun eedâi sijján: »Moonnâđ maailm jyehi kuávlun já kulluuttid evaŇgelium puohháid, kiäh láá sivnedum. Kote tom osko já uážžu kaastâ, kalga piáluštud. Kote ij osko, tot tuommiitât káduttásân.»

VÁSTUPPEIVI PESSIJÁI MAŇA

MATT. 28: 8 – 15

Nissoonkyevtis vuolgijn tallân häävdi kuvlân, siämmást paaloin já iiloin, já toomáin tuálvuđ sääni Jeesus máttááttâspárnáid. Mut fakkist Jeesus poodij sunnuu vuástá já tiervâttij sunnuu. Suoi moonáin suu kuuvl, askadistijn suu juolgijd já komerdáin suu. Talle Jeesus eedâi sunnui: »Ellee poolâ. Mannee ettâđ muu viljáid, et sij kalgeh vyelgid Galilean. Tobbeen sij uáinih muu.»

Ko nissoonkyevtis láin määdhí alne, motomeh vaavtah monnii kaavpugân já muštálii ollâpappáid puoh, mii lâi tábáhtum. Talle taah čokkânii ráđádállâđ ohtân puárásijgijn já meridii adelid suátial-

maid stuorrâ ruttâmere. Sij ettii suátialmaid: »Ettâđ, et suu máttáát-tâspárnááh pottii iho tii uáđidijn já suáládii suu. Já jis taat puátá eennâmhiärá peljiđ, te mij kale tutâdep suu já ornip nuuvt et tijnân iä šoodâ vädisvuodah.» Suáldátteh valdii ruudâid já porgii nuuvtko sijnân lâi ettum. Sii saahâ lii juudalij koskâvuodâst levâttum tai peeivij räi.

LÁVÁRDÂH PESSIJÁI MANA

MATT. 28: 16 – 20

Puoh ohtâhubáloh máttááttâspárnid vuolgii Galilean já pajanii vääri oolâ, kuus Jeesus lâi koččom sii moonnâđ. Ko sij oinii suu, sij komerdii suu, mut motomeh lijká epidii. Jeesus poodij sii kuuvl já sáárnui sijnân näävt: »Munjin lii adelum puoh väldi almeest já eennâm alne. Moonnâđ tääl já rähtid puoh almugijđ muu máttááttâspárnin: kästid sii Eeji já Alge já Pase Jiegâ noomân já máttááttid sii nuávdittid puoh, maid mun lam koččom tii nuávdittid. Já keejâ, mun lam tiigijn jyehi peeivi maailm loopâ räi.»

1. PASEPEIVI PESSIJÁIN (QUASIMODOGENITI)

JOH. 20: 19 – 31

Siämmáá peeivi, oho vuossmuu peeivi, máttááttâspárnááh lijiii ehist čuákist lukkâdum uuvsâi tyehin, tastko sij pollii juudalâšâin. Fakkist Jeesus čuázui sii kooskâst já eedâi: »Ráávhu tijnân!» Ko sun lâi taam ettâm, sun čaaitij kiedâidis já ertijdis. Máttááttâspárnááh ilosmii, ko sij oinii Hiärá. Jeesus eedâi uddâsist: »Ráávhu tijnân! Tego Eeči lii vuolgâttâm muu, nuuvt vuolgâttâm mun tii.» Ko sun lâi taam ettâm, sun posolij sii oolâ já eedâi: »Väldid Pase Jiegâ. Kiäs tij addelvetted suddoid addâgâs, sunjin toh láá addâgâsadelum. Kiäst tij kiieldivetteđ addâgâsadelem, sun ij uážu sudoidis addâgâs.»

Ohtâ kyehtnubálov máttááttâspäárnist, Tyemes, kiäst kevttui meiddei nommâ Didymos, ij lamas iärásijgijn, ko Jeesus poodij. Eres máttááttâspárnááh muštâlii sunjin: »Mij ooinijm Hiärá.» Mut Tyemes eedâi: »Jiem osko. Jis jiem jieš uáini spijkkárluodâid suu kiedâin já piejâ jieččân suormâ toid já jis jiem piejâ jieččân kiedâ suu iärtán, te mun jiem osko.»

Oho keččin Jeesus máttááttâspárnááh lijiii oppeet čuákist, já Tyemes lâi iärásijgijn. Uuvsah lijiii luuhâst, mut fakkist Jeesus čuázui sii kooskâst já eedâi: »Ráávhu tijjân!» Talle sun eedâi Tyemesân: »Keigii suormâd: taa láá muu kiedah. Keigii kiedâd já piejâ tom muu iärtán. Ele eepid, mut osko!» Talle Tyemes eedâi: »Muu Hiärrá já Immeel!» Jeesus eedâi sunjin: »Tun oskoh, ko ožžuh uáinid muu. Avdâgâsah toh, kiäh oskoh, veik iä uáini.»

Maangâid eres–uv merkkâtavoid Jeesus poorgâi máttááttâspárnáidid uáinidijn, mut tain ij lah muštâlum taan kirjeest. Taat lii čaallum tondiet, et tij oskoččijd, et Jeesus lii Kristus, Immeel Alge, já et tist, ko oskovetted, ličij eellim suu noomâ tiet.

2. PASEPEIVI PESSIJÁIN (MISERICORDIA DOMINI)

JOH. 10: 11 – 16

Jeesus iätä: »Mun lam šiev kuáđutteijee, rievtiis kuáđutteijee, kote addel jieğâs saavzâi oovdâst. Pálkkááttum kuáđutteijee ij lah rievtiis kuáđutteijee ege saavzah suu uámih, já nuuvtpâ ko sun uáiná kuumppi puátimin, sun kuáđá iälu já paattâr. Kumppi uázžu saavzâid saalâsin já piedgee iälu, tastko pálkkááttum kuáđutteijee ij peerust saavzâin.

Mun lam šiev kuáđutteijee. Mun tuubdâm savzâidân já toh tobdeh muu, tego Eeči tobdá muu já mun Eeji. Mun adelâm jieğgân saavzâi peeleeest. Must láá meiddei eres saavzah, tagareh, moh iä lah

taan savzääidist, já taid–uv mun koolgâm keččâd. Toh kuleh muu jienâ, já nuuvt kalga lede ohtâ čagge já ohtâ kuáđutteijee.»

3. PASEPEIVI PESSIJÄIN (JUBILATE)

JOH. 16: 16 – 23

Jeesus eedâi máttááttâspárnáidis:

»Vala váháš áigáá, já tij epped uáni muu, vest váháš áigáá, já tij uáinivetteđ muu oppeet.»

Motomeh máttááttâspárnááh kojâdâllii kyeimi kyeimistis: »Maid sun jiešalnees uáivild eđâdijnis: 'Vala váháš áigáá, eppedge tij uáni muu, já vest váháš áigáá, já tij uáinivetteđ muu oppeet'? Já maid sun uáivild, ko sun iätä, et sun mana Eeji kuuvl?«

»Mondiet sun sárnu váháš áigáást?« sij imâštâllii. »Ij suu sárnum ibbeerd.»

Jeesus huámmášij, et sist toovâi mielâ kojâdid sust. Sun eedâi sijjân:

»Tom–uv tij smiettâvetteđ, ko ettim: 'Vala váháš áigáá, eppedge tij uáni muu, já vest váháš áigáá, já tij uáinivetteđ muu oppeet'? Tuodâi, tuodâi: tij uázžuvetteđ čiärrud já vaigârdid, mut maailm illood. Tij karttâvetteđ murâštid, mut tii toske muttoo illoon. Nissoon, kote šoddâd, killáá toske, ko suu äigi puátá. Mut ko páárnáš lii šoddâm, enni ij innig mušte pohčâsijdis mut illood tast, et olmooš lii šoddâm maailmân. Tij–uv tubdâvetteđ tääl toske, mut mun uáinám tii vala uddâsist, já talle tii vááimu tiävdá ilo, mon kihheen ij pyevti tist nisteđ. Ton peeivi tij epped kojâd must maiden.»

4. PASEPEIVI PESSIJÁIN (CANTATE)

JOH. 16: 5 – 15

Jeesus eedâi:

»Tääl mun moonâm suu kuuvl, kote lii muu vuolgâttâm. Kihheen tist ij kojâd must, kuus mun moonâm, mut tii váimu lii tievâ mur-râšist tondiet, maid tijjân ettim. Mut mun eedâm tijjân tuotâvuodâ: tijjân lii ävkkín, et mun moonâm meddâl. Jis jiem moonâ, ij Piäluš-teijee pyevti puáttid tii kuuvl. Mut ko lam moonnâm meddâl, mun vuolgâttâm suu tii kuuvl, já sun puátá já čáittá, et maailm lii vee-reest, sun čáittá, mii lii suddo, mii vanhurskesvuotâ já mii tuámu. Suddo lii tast, et ulmuuh iä osko munjin, vanhurskesvuotâ puátá julgâ tast, et mun moonâm Eeji kuuvl, eppedge tij innig uáini muu, já tuámu lii tast, et taan maailm uáiváamuš lii tyemmejum.

Ennuu eenâb–uv must ličij tijjân sárnumuš, mut tij epped vala áppád vâldid tom vuástá. Ko Tuotâvuodâ Jieggâ puátá, sun uá pist tii tubdâd ubâ tuotâvuodâ. Sun ij uáináh sárnu jieijâs noomâst, mut sárnu tom, maid kulá, já almoot tijjân, mii kalga puáttid. Sun kirkesmit muu, tastko tom, maid sun tijjân almoot, sun uázžu must. Puoh, mii lii Eeji, lii meiddei muu. Tondiet ettim, et sun uázžu must tom, maid sun tijjân almoot.»

5. PASEPEIVI PESSIJÁIN (ROGATE, RUHÂDÂLLÂMPASEPEIVI)

JOH. 16: 23 – 33

Jeesus eedâi máttááttâspárnáidis:

»Tuodâi, tuodâi: maid ihenis tij ánuvetted Eejist muu noomâst, tom sun addel tijjân. Taan räi tij epped lah áánum maiden muu noomâst. Áánuđ, te tij uázžuvetted, já tii ilo lii oles.

Lam sárnum tast tijjân viärdádâsâigijn. Puátá äigi, kuás jiem innig sáárnu viärdádâsâigijn mut muštâlâm tijjân ávuslávť puoh Eejist. Ton peeivi tij ánuvetted muu noomâst, jiemge mun innig eedâ, et jorgettâm Eeji piälán, et išediččim tii. Räähisthân Eeči jieš tii, ko tij lepped rähistâm muu já oskom, et lam puáttám Immeel kuvlân. Eeji kuvlân mun lam vuálgám já puáttám taan maailmân, já tääl mun kuádám maailm já moonâm maassâd Eeji kuuvl.»

Máttááttâspárnááh ettii: »Tääl tun sáárnuh čielgâ sanijgijn, jieħ in-nig viärdádâsâigijn. Mij iberdep tääl, et tun tiädáh puoh jieħke taar-bâš vyerdiđ, et kiinii kojâd. Tondiet mij oskop, et lah puáttám Im-meel kuvlân.»

»Tääl tij kal oskovetted», eedâi Jeesus. »Puátá äigi – já tot lii jo tääl – kuás tii pidgejeh, kiän kuusnii, já kyedivetted muu ohtuu. Ohtuu jiem tondiet pääsi, tastko Eeči lii muiñ. Lam sárnum tijjân taam, et tist ličij must ráávhu. Maailmist tij lepped atâštâsâst, mut pissood ruokkâdin: mun lam vuáittám maailm.»

HELLTUORÂSTÂH

MARK. 16: 14 – 20

Viijmâg Jeesus almostui meiddei ohtnubálov máttááttâspárnâsis, ko sij lijjii peevidist. Sun laaitij sii epiosko já sii vááimu korâsvuodâ, ko sij iä lamaš oskom taid, kiäh lijjii uáinám suu pajaspajanem ma-ŋa. Sun eedâi sijjân: »Moonnâđ maailm jyehi kuávlun já kulluuttid evangelium puoh sivnedummeid. Kote tom osko já uázžu kaastâ, kalga piáluštud. Kote ij osko, tot tuommiittât káduttâsân. Já taid, kiäh oskoh, čuávvuh taah tobdomerhah: Muu noomâst sij vyejet-teh paas jieĝaid. Sij sárnuh vieres kielâigijn. Sij tuáppuh kiedâi kuovdijđ, já veik sij juheħ koddee miirhâ, tot ij vahâgit sii. Sij pie-jih kiedâidis pyeccei oolâ, já taah puáráneh.»

Ko Hiärrá Jeesus lâi sárnum sijnâm taam, sun valdui pajas aalman já sun čokánij Immeel uálgispel. Máttááttâspárnááh vuolgii jotteed já sárnidii jyehi kuávlust. Hiärrá tooimâi siigijn já nanosmitij sääni tobdáldâhmerhâigijn.

6. PASEPEIVI PESSIJÁIN (EXAUDI)

JOH. 15: 26 – 16: 4

Jeesus eedâi:

»Tij uázžuvetted piálušteijee; mun vuolgâttâm suu Eeji kuvlân. Sun, Tuotâvuodâ Jieggâ, vuálgá Eeji kuvlân já tuodâšt must. Meiddei tij lepped muu tuodâšteijeeh, leppedhân tij lamas muin kiddâ áalgu ráájist.

Lam sárnum tijjâm taam, amas tii osko keččâlusâin viirrâd. Tij iä-ruttuuvetted synagogast, já puátá vala tot–uv äigi, kuás juáháš, kote koddá kiännii tist, jurdá, et sun tooimât pase palvâlus Imelân. Näävt sij pargeh, tastko sij iä tuubdâ Eeji ege muu. Lam sárnum taam tijjâm tondiet, et ko tot äigi puátá, tij muštáččijd, et mun lam ettâm taam tijjâm.»

HELLDUVÁIGODÂH

HELLDUVÁIÄIGI

HELLDUVÁPTU

JOH. 14: 8 – 17

Filippus eedâi Jeesusân: »Hiärrá, adde mii uáinid Eeji, muide ep táátu.»

Jeesus västidij:

»Jieh–uv tun Filippus, tuubdâ muu, veik lam jo näävt kuhháá lamas tii kooskâst? Kote lii uáinám muu, lii uáinám Eeji. Maht puávtáh et-tâd: 'Adde mii uáinid Eeji?' Jieh–uv osko, et mun lam Eejist já Eeči lii must? Ko sáárnum tijjân, jiem sáárnu jieččân noomâst: Eeči lii must já muu tavoh láá suu tavoh. Oskod, ko eedâm, et mun lam Eejist já Eeči lii must. Jis epped mudoi osko, oskod muu tavoi tiet.

Tuodâi, tuodâi: kote osko munjin, parga taggaar tavoid ko mun poorgâm, já vala stuárráábijd–uv. Mun moonâm Eeji kuuvl, já maid ihenis tij ánuvetted muu noomâst, tom mun poorgâm, et Eeji kirkesvuotâ puádáččij julgâ Algeest. Maid tij muu noomân toorjâst-máin ánuvetted must, tom mun poorgâm.

Jis tij räähistvetted muu, tij nuávditvetted muu pákkumijd. Mun jorgettâm Eeji piälán, já sun addel tijjân nube piälušteijee, kote lii tiigijn avalávt. Taat piälušteijee lii Tuotâvuodâ Jieggâ. Maailm ij pyevti Jiegâ uázžud, tastko maailm ij uáni ige tuubdâ suu. Mut tij tubdâvetted suu, tastko sun piso tii kuvlân já lii tist.»

HELLDUVPEIVI

JOH. 14: 23 – 29

Jeesus eedâi máttááttâspárnáidis: »Jis kiinii räähist muu, sun nuávdit muu sääni. Muu Eeči räähist suu, já mij puáttip suu kuuvl já pääccip aassâd suu kuuvl. Tot, kote ij muu räähist, ij nuávdit muu sääni – mut sääni, mon tij kulâvetted, ij lah muu uámi, mut Eeji, kote lii muu vuolgâttâm.

Taam mun lam sárnum tijjân tääl, ko vala lam tiigijn. Piälušteijee, Pase Jieggâ, kote muu noomâst vuolgât, uá pist tijjân puoh já maac-cât tii mielân puoh, maid lam tijjân sárnum.

Mun kuádám tijnân ráávhu. Jieččân ráávhu mun adelâm tijnân, jiem taggaar, maid maailm addel. Orrood ruokkâdin, elled vuáju epituáivun. Kuulâidhân, maid ettim: mun moonâm meddâl, mut puádám oppeet tii kuuvl. Jis rähističčijd muu, te ilodiččijd tast, et mun moonâm Eeji kuuvl, tastko Eeči lii muu stuárráb. Lam sárnum tast jo tääl, et tij oskoččijd, ko tot tábáhtuvá.»

OKKO HELLDUV MAŃA (HELLDUVOKKO)

JOH. 6: 44 – 47

Jeesus eedâi:

»Ij kihheen pyevti puáttid muu kuuvl, jis ij Eeči, kote lii muu vuolgâttâm, keesi suu. Tom, kii puátá, mun cuuvnâm majemuu peeivi. Proffetij čalluin iättoo: 'Sist puohâin šaddeh Immeel máttááttâspárnááh.' Juáháš, kote lii kuldâlâm Eeji já váldám vuástá suu máttááttâs, puátá muu kuuvl. Eeji kale kihheen ij lah uáinám; tuše sun, kote lii puáttám Immeel kuvlân, lii uáinám Eeji. Tuodâi, tuodâi: tast, kii osko, lii avalâš eellim.»

ÄIGI HELLDUVÂI MAŃA

PASE KULMÂOHTÂVUODÂ PEIVI (1. PASEPEIVI HELLDUVÂIN)

JOH. 15: 1 – 10

Jeesus iätä:

»Mun lam tuotâ vijnimuorâ, já muu Eeči lii vijniammirkeččee. Sun čuáppá must meddâl jyehi uávsi, mii ij šoddâd heedâlm, mut jyehi uávsi, mii šoddâd heedâlm, sun putteest lijgeuávssáin, et tot šoddâ-

dičij heedâlm vala–uv eenâb. Tij lepped jo puttáh, tastko tot sääni, maid lam tijjân sárnum, lii putestâm tii. Cuápcud must, te mun cuápcum tist. Ijhân uáksi pyevti šoddâdid heedâlm, jis tot ij cuápcu muorâst, já siämmaánaál epped tijgin pyevti, jis epped cuápcu must.

Mun lam vijnimuorâ, tij lepped uávsih. Tot, kote cuápcu must já kiäst mun cuápcum, šoddâd ennuu heedâlm. Muuttáá tij epped uážu ááigán maiden. Kote ij cuápcu must, lii tego koččâm uáksi: tot leggistuvvoo meddâl, já tot košká. Koške uávsih norrojeh já leggistuvvojeh tuulân, já toh pyelih kunnân.

Jis tij cuápcuvedted must já muu säänih cuápcuh tist, pyehtivetted áánnud maid ihenis haalijdvetted, já tij uážžuvetted tom. Tast muu Eeji kirkesvuotâ puátá julgâ, nuuvt et tij šoddâdvetted ennuu heedâlm já tienuuvt čäittivetted, et lepped muu máttááttâspárnááh. Tego Eeči lii rähistâm muu, nuuvt lam mun rähistâm tii. Cuápcud muu rähisvuodâst. Jis nuávditvetted muu pákkumijd, tij cuápcuvedted muu rähisvuodâst, tego mun lam nuávdittâm Iáččán pákkumijd já cuápcum suu rähisvuodâst.»

2. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 16: 19 – 31

Jeesus sáárnui taam viärdádâs:

»Lâi riges almai. Suu pihtâseh lijiii purppurast já fijnásumos piellivâsâst, já peeivist piäiván suu eellim lâi tuše riggodâh já juhle. Mut suu äidiuvsâ paaldâst viällái kievhis Lasarus, tievâ puttânmiyd. Kievhi ličij niälgâsis halijdâm puurrâd taid pittáid, moh riggá peevdist kočâdii. Pennuuh–uv pottii toos já njuolluu suu puttânmiyd.

Talle kievhi jaamij, já engâleh tolvuu suu Áábráhâm kuuvl. Riges–uv jaamij, já sun hävdiui. Ko sun tuonâ vâldikode tuuskijn pajedij kejâstuvâs, sun ooinij kukken Áábráhâm já Lasarus suu rade vuástá.

Talle sun čuárvui: 'Eeči Áábráhâm, äärmit muu! Vuolgât Lasarus tehin, et sun njuoskâdičij suormâkeejis čáácán já čuáskuttičij muu njuohčâm. Tai njuovčâtuulâi kooskâst lii kaavhâd lede.' Mut Ááb-ráhâm eedâi: 'Mušte, algam, et tun ožžuh eledijnâd šiev uási, Lasarus hyenes uási. Tääl sun uážžu tääbbin vaivijdis lohduuttâs, mut tun uážuh killád toske. Toos lasseen mii kooskâst lii kieŋâlis ävži, nuuvt et tääbbin ij kihheen pyevti puáttid tii kuuvl, veik halijdičij-uv, ige tobbeen peesâ kihheen äävži paijeel mii piälán.' Riges almai eedâi: 'Eeči, mun áánun, vuolgât suu talle muu vanhimij táálun. Must láá vittâ viiljâ – sun kolgâččij váruttid sii, amas sij-uv karttâd taan kiárdamuš sajan.' Áábráhâm västidij: 'Sist láá Mooses já prof-feeteh. Kulos sii.' Ij, eeči Áábráhâm', almai eedâi, 'mut jis kiinii jämmei juávhust monâččij sii kuuvl, sij jorgettiččii.' Mut Áábráhâm eedâi: 'Jis sij iä kuldâl Mooses já proffectijd, iä sij kuittâg osko, veik kiinii pajaničij jämimist.»

3. PASEPEIVI HELLDUVÂN

LUUK. 14: 16 – 24

Jeesus muštâlij:

»Mottoom almai ornij stuorrâ tuáluid já lâi povdim ennuu kuosijd. Ko tuáluh kolgii älgid, sun vuolgâttij palvâleijeidis ettâd povdejum kuossijd: 'Puáttid, puoh lii jo vaalmâšin.' Mut taah algii oovdân-pyehtid aagâid. 'Lam uástám piäldu', eedâi ohtâ, 'mun ferttiim moonnâd keččâd tom. Adde addâgâs, et jiem pyevti puáttid.' 'Ostim vittâ vuáksápaarâ', eedâi nubbe, 'já lam vuolgâdmin taid keččâlid. Adde addâgâs, et jiem pyevti puáttid.' Kuálmád eedâi: 'Lam eidu naaijâm jiemge tondiet pyevti puáttid.'

Palvâleijee maacâi já muštâlij taam hiärrâsis. Talle iššeed vajaskij já eedâi palvâleijei: 'Moonâ huápust kaavpug kááđui oolâ já toripai-

hijd já pyevti teehin kievhijd já lámmásijd, čalmettemijd já jyelgittemijd.’ Palvâleijee poodij ettâd: ’Hiärrá, lam porgâm tego kuččuh mut vala lii saje.’ Talle hiärrá eedâi: ’Moonâ kiäinui oolâ já siijdâi kujij oolâ já väädi ulmuid puáttid, et muu táálu tievâččij. Já tast uázžuvetted lede vissáseh, et ohtâgin toin, kiäm mun kuččum, ij peesâ muu tuálupiävdán!’»

4. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 15: 1 – 10

Publikaanih já eres suddogâsah pottii Jeesus kuuvl suu kuullâm tiet. Fariseuseh já laavâmáttáatteijeeh ettii : »Tuot almai tuhhit suddogâsâid siärvâsis já puurâd siigijn.»

Talle Jeesus puovtij sijnân oovdân viärdádâs:

»Jis kiästnii tist láá čyeti savzâd já ohtâ tain čáájád ävdinenâmân, te tiädust–uv sun kuádá taid ohcelovoovce, vuálgá tom lappum saavzâ maajeeld já ocá tassaaš ko kávná tom. Ko sun kávná savzâs, sun paajeed tom ilodin ärdeidis oolâ, já ko sun puátá pááikán, sun koččo ustevijdis já naaburijdis já iätá sijnân: ’Ilodid muin! Mun kavnim savzân, mii lâi lappum.’ Mun eedâm tijjân: näävt lii almeest–uv. Oovtâ suddogâsâst, kote jorgeet, ilodeh tobbeen eenâb ko ohcelovoovce hurskást, kiäh iä taarbâš puárádâs.

Teikâ jis nisonist láá love silbâruttâd já sun láppá oovtâ tain, te tiädust–uv sun cokkit laampu, suopâlist loonjâ já ocá tárkká tassaaš ko kávná tom. Já ko sun kávná ruudâ, sun koččo ustevijdis já naabur nisonijd já iätá: ’Ilodid muin! Mun kavnim ruudâ, mon lijjim láppám.’ Siämmáánaál, tom eedâm tijjân, ilodeh Immeel engâleh oovtâ–uv suddogâsâst, kote taha puárádâs.»

5. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 6: 36 – 42

Jeesus eedâi:

»Kolgâvetted lede valmâšeh ärmittid, tego tii Eeči–uv äärmit.

Elleđ tuommii, te epped tijgin tuommiittât. Elleđ kullut kiämmân sujâlâžžân, te epped tijgin kulluuttuu sujâlâžžân. Lyeštid rijjân, te tij–uv luoštuuvetted rijjân. Adelid, te tijjân adeluvvoo. Valjaas mitto, lävvidin tedâččum, šlavgum já čuumâl, adeluvvoo tii aaskan. Nuuvtko tij mittedvetted, nuuvt tijjân mitteduvvoo.»

Sun sáárnui sijjân vala viärdádâsâigijn:

»Maht šoohâd puávtáččij laidid šoohâd? Kuohtuuhhân tast koččâv kuápán. Ij uáppee lah máttáatteijes ápálub, mut juáháš, ko lii tuárvas uápu kozzâm, lii máttáatteijes viärdásâš. Maht uáináh roske viljâd čalmeest, mut jiehhân huámmáš, et jieijâd čalmeest lii hirsâ? Maht puávtáh ettâđ viljâsâd: 'Addebâ, viljâ, ko váaldám lyene tuu čalmeest'? Jiehhân tun uáini hiirsâ jieijâd čalmeest. Tun kielespase! Väaldi vistig hiirsâ jieijâd čalmeest, eskân talle uáináh väldid lyene viljâd čalmeest.»

APOSTOLIJ PEIVI (6. PASEPEIVI HELLDUVÂIN)

LUUK. 5: 1 – 11

Ko Jeesus mottoom peeivi čuážui Gennesaretjäävri riddoost já stuorrâ olmoošjuávkku pokkiittâlâi suu pirrâ kulâmin Immeel sääni, sun ooinij riddoost kyehti kárbá. Kuálásteijeeh lijii vuálgám tain meddâl já tuidii viermijdis. Sun lavkkij nube kárbás já kočoi Simmoon, kiän käärbis tot lâi, suuhâd riddoost taveláhháá. Talle sun máttáattij aalmug kárbást čokkáadin.

Ko Jeesus lâi joskâm sárnumist, sun eedâi Simmoonân: »Suuvâ kár-bá kieŋŋâlis čáácán, suáppuđ tohon viermijdâd.» Taas Simmoon västidij: »Máttáatteijee, mij lep jo porgâm ubâ iijâ epke lah koddám maiden. Mut suápum vala viermijd, ko tun nuuvt kočoh.» Nuuvt sij porgii já kuddii nuuvt ennuu kuolijd, et sii viermih kiškuustâllii. Sij sevvii kuoimijdis nube kárbást puáttid išediđ. Taah pottii, já sij ožžuu kuohtuid kárbáid nuuvt tievâ kuolijd, et toh masa vuoijuu. Ko Piättár taam ooinij, sun luáštádâđâi Jeesus juolgij oovdân já eedâi: »Moonâ meddâl muu kuvlân, Hiärrá! Mun lam suddogâs almai.» Sun já puohah, kiäh lijjii suu fáárust, lijjii palaskâm já hiämáskâm kyelisaallâs tiet, siämmáánaál Jáákkub já Johannes, Sebedeus algeh, kiäh lán Simmoon kuálástemskipáreh. Mut Jeesus eedâi sunjin: »Ele poolâ. Täst ovdâskulij tun lah ulmui kuálásteijee.» Sij kes-sii kárbáid enâmân já kuoddi puoh já vuolgii servidid Jeesus.

7. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 5: 20 – 30

Jeesus eedâi:

»Mun eedâm tijjân: jis tij epped nuávdit Immeel táátu ennuu pyere-beht ko laavâmáttáatteijeeh teikâ fariseuseh, tij epped peesâ oolmij völdikoodán.

Tijjân lii máttáattum taat eijijd adelum pákkum: 'Ele kode.' Tot, kote koddá, lii ánsášâm vuoigâdvuodâ tuámu. Mut mun eedâm tijjân: juáháš, kote suddá viiljâs oolâ, lii ánsášâm vuoigâdvuodâ tuámu. Siämmáánaál juáháš, kote iätä viljâsis 'Tun tuávkki', lii ánsášâm Stuorrâ räädi tuámu, já tot, kii iätä: 'Tun jollâ', lii ánsášâm helvit tuulâ.

Jis talle lah tuálvumin uhrelááhjád álttárân já tast muštáh, et viljâstâd lii miinii tuu vuástá, te kyede lááhjád álttár oovdân já ele vistig sopâmin viljâinâd. Moonâ talle esken adelid lááhjád.

Miedâ sooppâđ rijdokuoimijnâđ jo talle, ko vala lah suin jotemin vuoigâdvuotân. Mudoi sun sáttá adelid̄ tuu tuámárân já tuámmár vaachtân, já nuuvt tun šoodah kiddâgâsân. Osko muu: tobbeen tun jieđ peesâ, ovdil ko lah máksám majemuu–uv šlaantâ.

Tijjân lii máttááttum taat pákkum: 'Ele huáraást.' Mut mun eedâm tijjân: juáháš, kote kiäččá nissoon nuuvt, et anestuvá suu, lii jo vááimustis huarástâm suin. Jis uálgisčaalmađ viettâl tuu, kiškeet tom já leggist meddâl. Liihân tunjin pyereeb, et monâttah tuše oovtâ uási rummâsttâđ, ko et ubâ rumâšâđ kárttá helvitân. Já jis uálgiskiettâđ viettâl tuu, časke tom rasta já leggist meddâl. Liihân tunjin pyereeb, et monâttah tuše oovtâ jeessân, ko et ubâ rumâšâđ kárttá helvitân.»

KIRKESMITTEMPASEPEIVI (8. PASEPEIVI HELLDUVÂN)

MATT. 17: 1 – 8

Kuudâ peeivi keččin Jeesus vaaldij miäldásis Piättár, Jáákkup já taan viiljâ Johannes já tuálvui sii ollâ vääri oolâ ohtuuvuotân. Tobbeen suu häämi nubástui sii uáinidijn: suu muáduh paštii tego piäiváš já suu pihtâseh šoddii vielgâdin tego čuovâ.

Siämmást sijjân almostuin Mooses já Elia, kiäh sárnoin Jeesusáin. Piättár sárnuškuodij já eedâi Jeesusân: »Hiärrá, lii pyeri, et mij lep tääbbin. Jis táátuh, rááhtám tehin kulmâ viste: tunjin, Moosesân já Elian.»

Piättár vala sárnudijn čyevvee polvâ suoivânistij sii já poolvâst kul-lui jienâ: »Taat lii muu ráhis Alge, kiäs mun lam mielâstum. Kuul-lâđ suu!» Ko máttááttâspárnááh kullii jienâ, sij leggistittii enâmân komolâs stuorrâ paloin. Mut Jeesus poodij sii kuuvl, kuoskättij sii já eedâi: »Pajanid̄, elled̄ poolâ.» Já ko sij pajedii muáduidis, sij iä uáinám iärrás ko Jeesus ohtuu.

9. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 7: 15 – 23

Jeesus eedâi máttááttâspárnáidis:

»Váruttid puástuproffetijn. Sij puátih tii kuuvl saavzâi tuurhâst, mut siskiibeln sij laa kiškodeijee kuumpih. Hedâlmijn tij tubdâvetted sii. Ijhân uárjitappurain pyevti uuccâđ vijnemuorjijd ige ohđakkein viijgunijd. Šiev muorâ ráhtá šiev hedâlmijd, hyenes muorâ kiälbuttes hedâlmijd. Ij šiev muorâ pyevti ráhtid kiälbuttes hedâlmijd ige hyenes muorâ šiev hedâlmijd. Jyehi muorâ, mii ij rááhti šiev heedâlm, njiäidoo já leggistuvvoo tuulân. Hedâlmijn tij tääl tubdâvetted sii.

Ij juáháš, kote iätä munjin: 'Hiärrá, Hiärrá', peesâ oolmij völdikoodán. Tohon piäsá tot, kote tiävdá muu almalii Eeji táátu.

Maangâs eteh munjin ton peeivi: 'Hiärrá, Hiärrá! Tuu noomâ peht-hân mij ennustijm, tuu noomâ peht mij vuoijim paas jieğâid já tuu noomâ peht poorgâim maŃgâ vuáimálii pargo.'

Mut talle sij uázžuh must vástádâs: 'Jiem tuubdá tii. Moonnâđ meddâl muu kuvlân, verivuodâ pargeeh!'

10. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 16: 1 – 9

Jeesus sáárnui talle máttááttâspárnáidis: »Lâi riges almai, kiäst lâi tálutuállee. Sun kuulâi, et tálutuállee tuhledij suu omâduv. Sun kočoi taam jieijâs kuuvl já eedâi: 'Maid mun tust kuulâm! Toovâ reekig jieijâđ pargoin, muu tálutuálleen tun jieğ innig lah.' Almai smietâi: 'Maid mun tääl poorgâm? Išseed piájá muu meddâl tálutuállee tooimâst. Kuáivuđ jiem vaje, kerjidiđ jiem kehtid. – Tääl te tiädám! Orniim nuuvt, et nubeh völdih muu tálusis, ko ferttiim vyelgid pargosajestân.' Sun kočoi išedis viälgulâšâid vuáruttuvâi

jieijâs kuuvl. 'Ennuu–uv lah velgus muu išedân?' sun kojâdij vuossmust. 'Čyeti litted oljo', taat västidij. Tálutuállee eedâi: 'Taa lii velgikirjád, čokkáán já merkkii huápust vittlov.' Talle sun kojâdij nubbeest: 'Naba tun, ennuu–uv tun lah velgus?' Taat västidij: 'Čyeti farppâlid niisuid.' Tálutuállee eedâi: 'Taa lii velgikirjád, merkkii kähcilov.'»

Já Hiärrá rammui epirehelâš tálutuállee vijsesvuodâ. Sun eedâi:

»Taan maailm párnááh lättejeh kyeimi kyeimis kuáttá vijsásub-booht ko čuovâ párnááh. Mun eedâm–uv tijjân: haahâđ veririgesvuodáin ustevijd, kiäh vâldih tii avalâš orroomsoojijd, ko tuot rigesvuotâ ij innig lah.»

11. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 19: 41 – 48

Ko Jeesus poodij aldeláá já ooinij kaavpug, sun čiäruškuodij tondiet já eedâi: »Ko tun–uv onne iberdiččih, kost tuu torvo lii! Mut tääl tot lii tuu čoolmijn čiehum. Vala puáđáh uáinid ääigi, kuás vajaliih rähtih tuu pirrâ čuumâ, pirâstitteh tuu já volliitteh tuu jyehi kuávlust. Sij mottejah tuu ohtân jieijâd ässeigijn. Tunjin ij pääsi kedgi keedgi oolâ, ko jieh tubdâm uuccâmááigád.»

Jeesus moonâi temppâlân já vyejeetškuodij taid, kiäh tobbeen kavp-pâšii. Sun eedâi sijjân: »Lii čaallum: 'Muu viste kalga lede rukkoos viste.' Mut tij lepped ráhtám tast riävárij piäju.»

Sun máttáattij talle jyehi peeivi temppâlist. Ollâpaapah, laavâmát-táatteijeh já aalmug eres njunošalmaah smiettii, maht puávtáččii surmid suu. Sij iä kuittâg tiättám, maid porgâđ, tastko ubâ aalmug lâi ain Jeesus pirrâ kuldâlmin suu.

12. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 18: 9 – 14

Motomái, kiäh lijii vissáseh jieijâs vanhurskesvuodâst já ucášii nuubijd, Jeesus mainâstij taam muštâlus:

»Almaakyevtis moonáin temppâlân ruhâdállâđ. Nubbe lâi fariseus, nubbe publikaani. Fariseus asáttâđâi sajasis čuázžud já ruhâdâlâi jiečânis: 'Immeel, mun kiijtám tuu, et jem lah taggaar nuuvtko eres ulmuuh, riäváreh, fillejeijeeh, huárasteijeeh teikâ veik tuot publikaani. Mun anam váastu kuohtii ohhoost já máávsám lovádâsâid puoh aašijn, tast–uv maid uástám.' Publikaani čuázui tyebbiláá. Sun ij ubâ tuostâm pajediđ kejâstuvâskin aalman mut čooskij raddees já eedâi: 'Immeel, liččih munjin suddogâsân ármugâs!'

Mun eedâm tijjân: sun vuolgij páikkâsis vanhurskesin, tuot nubbe ij. Juáháš, kote jieijâs aaleed, vyeleduvvoo, mut kote jieijâs vyeleed, tot aleduvvoo.»

13. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MARK. 7: 31 – 37

Jeesus vuolgij talle oppeet Tyros kuávlust já poodij Sidon já Dekapolis kuávlu peht Galileajáávrán. Tobbeen suu kuuvl puohtui peljittes almai, kote illá puovtij sárnuđ, já sust kojâđui, et sun piejâččij kiedâs almaa oolâ. Jeesus vaaldij suu erinis olmoošjuávhust, piejâi suormâidis suu peljijd, čulgâdij já kuoskâttij suu njuohčâm. Talle sun kejâstij aalman, šyehkittij já eedâi peljittiämán: »Effata.» Tot meerhâš: lekkâs. Talle almaa peeljih lekkâsii já suu njuovčâ čovdui, nuuvt et sun sáárnui čielgâsávt.

Jeesus kieldij ulmuid maainâstmist tast oohtângin, mut made eenâb sii kieldij, tade eenâb sij kulluuttii tast. Puohah čuuvtij imâštâllii já

ettii: »Šievnáál sun lii puoh porgâm. Peljittemijd sun taha kullen já kielâtemijd sárnon.»

14. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 10: 25 – 37

Mottoom laavâmáttáatteijee halijdij keččâlâddâd Jeesus. Sun kojâdij: »Máttáatteijee, maid mun koolgâm porgâd, et uážuččim olssân avalâš eellim?» Jeesus eedâi sunjin: »Mii laavâst iättoo? Maid tun jieš tobbeen luuvah?» Almai västidij: »Räähist Hiärá, Imelâd, ubâ váimustâd já ubâ siälustâd, ubâ vuoimijnâd já ubâ ibárdâsâinâd, já aldemud tego jieččâd.» Jeesus eedâi: »Olmânáál västidih. Poorgâ näävt, te uážuh eellid.»

Almai táatui čäittid, et sun nuávdittij laavâ, já joodhij: »Kii talle lii muu aldemuš?»

Jeesus västidij sunjin näävt:

»Mottoom almai lâi jotemin Jerusalemist Jerikon, ko riävvárjuávkku fakkist volliittij suu. Riäváreh tolvuu sust pihtâsijd–uv, moh sust lijiii pajalist, já caimii suu nuuvt et sust vorrâ kuulgâi. Talle sij vuolgii já kuoddii suu pelijiegân. Siämmáá luodâ miel sattu jotteed pappâ, mut ko sun ooinij almaa, sun koorvij já moonâi lappâd. Siämmáánáál poorgâi leevilâš, kote poodij toos: ko sun ooinij almaa, sun–uv koorvij já moonâi lappâd.

Mut talle poodij siämmáá kiäinu miel mottoom samarialâš. Ko sun poodij toos já ooinij almaa, sun šallišij taam. Sun moonâi almaa kuuvl, kulgâttij taan havvijd oljo já viijni já čoonâi taid. Talle sun pajedij almaa jieijâs fiävrui siälgán, tuálvui suu kyessitáálun já oonij sust huolâ. Čuávuvâš peeivi sun vaaldij pursâstis kyehti denaar, adelij taid kyessitáálu išedân já eedâi: ' Tipšo suu. Jis tunjin šaddeh eenâb koloh, te mun máávsám taid, ko puádám maassâd.' Kii taan kulmâsist tuu mielâst lâi rievvejum almaa aldemuš?»

Laavâmáttáatteijee västidij: »Tot kote čaaitij sunjin lädisvuodâ.»
 Jeesus eedâi: »Moonâ já poorgâ tun siämmáánáál.»

15. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 17: 11 – 19

Jodedijnis Jerusalemân Jeesus juudij Samaria já Galilea räjikuávlust. Ko sun lâi puátimin mottoom siijdân, suu vuástá pottii love spiitaallâš almajid. Taah pisánii já čuorvuu: »Jeesus, máttáatteijee, äärmit mii!» Ko Jeesus ooinij almaid, sun eedâi sijjân: »Moonnâđ čäittid jieijâđ pappáid.» Monâdijnis sij putásmii. Ko sij huámmášii puárránmis, ohtâ sist jorgettij maassâđ. Sun alestij Immeel jianusin, luáštádâđâi enâmân Jeesus juolgijd já kiijtij suu. Taat almai lâi samarialâš. Jeesus koiijâdij: »Iä–uv puoh loves putásmâm? Kost toh oovces láá? Taat omâsolmooš–uv lii áinoo, kote maacâi alestid Immeel?» Sun eedâi almai: »Paijaan já moonâ. Oskod lii piáluštâm tuu.»

16. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 6: 25 – 34

Jeesus iätä:

»Elled muurâšt tii jiegâ tiet, maid purâččijd teikâ juvâččijd, elled rummâš tiet, tast moin tom pivtâstiččijd. Ij–uv jieggâ lah eenâb ko purrâmuš já ruumâš eenâb ko pihtâseh? Keččâđ alme luudijd: iä toh kalve ege niijte ege čokkii aittijd, já liijká tii almalâš Eeči piämmá taid. Já leppedhân tij ennuu tivrâsuboh ko lodeh! Kotemuš tist puáhtá muurâštmáin juátkid elimis kukkoduv oovtâgin kietâveerdi verd?

Maid tij pihtâsijn muurâštvetted! Keččâđ niijto raasijd, maht toh šaddeh: iä toh poorgâ ege pane. Mun eedâm tijjân: ij ubâ Salomo

puoh hervâidiskijn lamaš nuuvt pivtâstum ko mii ihânâs tain. Ko Immeel näävt piivtâst niijto rääsi, mii onne šadda já itten kárttá uuvnân, te vissâ sun tist ana huolâ, tij uccáá oskovááh?

Elleđ tondiet muurâšt: 'Maid mij tääl puurrâp?' teikâ: 'Maid mij juuhâp?' teikâ 'Kost mij uázžup pihtâsijd?'. Puoh taam pähineh viggeh juksâđ. Tii almalâš Eeči kale tiätá, et tij taarbâšvetted puoh taam. Uuccâđ vuossmustáá Immeel vâldikode já suu vanhurskes táátu, te tijjân adeluvvoo puoh taat–uv. Elleđ tondiet muurâšt ittáá peeivist, tastko tot kale ana alnestis huolâ. Jyehi piäiván laa tuárvi murâšeh.»

17. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 7: 11 – 16

Jeesus vuolgij Nain kaavpugân, já suin juttii máttááttâspárnááh já stuorrâ olmoošjuávkku. Ko sun lâi alda kaavpug poortâ, tobbeen kuoddii jáámmám ulmuu, leskâeeni áinoo alge, já eeni mieldi lijji ennuu kaavpug ässeeh. Nissoon uáinidijnis Hiärrá šallišij suu, já sun eedâi: »Ele čiäru.» Sun moonâi kyeddimmuorâi paaldân já kuoskâttij taid, já kyeddeeh pisánii. Sun eedâi: »Nuorâ almai, mun eedâm tunjin: paijaan!» Talle jáámmám alge pajanij čokkod já sárnuškuodij, já Jeesus adelij suu maassâđ iánán.

Puohah palaskii já alestii Immeel eedân: »Mii kooskân lii puáttám stuorrâ proffet. Immeel lii puáttám almugis išseen.»

18. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

LUUK. 14: 1 – 6

Jeesus moonâi sabattin mottoom fariseusij njunošalmaaa pááikán pu-râdid, já puohah keččii, maid sun porgâččij. Keevâi nuuvt, et suu kuuvl poodij almai, kiäst lâi čäciputtânemtavdá. Jeesus jorgettij laa-vâmáttáatteiei já fariseusij piälán já kojâđij: »Lii–uv sabattin lope

pyeredid vâi ij?» Sij iä ettâm toos maiden. Talle Jeesus kuoskâttij almaa, pyeredij suu já vuolgâttij suu meddâl. Talle sun oppeet kojâdij: »Maht tij jiejah porgâvetted? Jis kiännii alge teikâ vuáksá kačča kááivun, te vissâ sun tallân paijeed tom tobbeen, veik ličij–uv sabbaat?» Toos sij iä puáhtám västidid.

19. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MARK. 12: 28 – 34

Mottoom laavâmáttáatteijee lâi čuávvum sii naggim já huámmášâm, mon šiev vástádâs Jeesus saddukeusáid adelij. Sun poodij tääl Jeesus kuuvl já kojâdij: »Mii pákkumijd lii puoh tehálumos?» Jeesus västidij: »Tehálumos lii taat: 'Kuulâ Israel: Hiärrá, mii Immeel, lii áinoo Hiärrá. Räähist Hiärrá, Imelâd, ubâ váimustâd, ubâ siälustâd já mielâstâd já ubâ vuoimijnâd.' Nubbe lii taat: 'Räähist aldemud nuuvtko jieččâd.' Tai stuárráb pákkum ij lah.»

Laavâmáttáatteijee eedâi sunjin: »Olmánaál, máttáatteijee! Tuodâ sarnuh, ko ettih, et Hiärrá lii áinoo Immeel, iä lah iärráseh ko sun. Já ko räähist suu ubâ váimustis, puoh jiermijnis já puoh vuoimijnis já räähist aldemus nuuvtko jieijâs, tot lii eenâb ko puáldimuhreh já puoh eres uhreh.» Jeesus ooinij, et sun västidij vijsáht já eedâi sunjin: »Tun jiech lah kukken Immeel vâldikoddeest.»

20. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MARK. 2: 1 – 12

Jeesus moonâi oppeet Kapernaumân. Ko ulmuuh kullii, et sun lii päähist, ulmuuh čokkâni nuuvt ennuu, et puohah iä šiettâm uksnjáálmángin. Jeesus kulluuttij sijnân sääni. Suu kuuvl lâi puohtuumin jamâstum olmooš. Pyeccee kyeddimin lijiii nelji almaa, kiäh iä olmoošpokkiittâlmist kuittâg peessâm tuálvud suu Jeesus oovdân. Talle sij piedadegiii káatu togopeht, kogo Jeesus lâi, já ko sij lijiii rai-

gâm káátu, sij luoštii rääigi miel vuálus sengâmato, mon alne jamâstum olmooš viállái. Ko Jeesus ooinij sii osko, sun eedâi jamâstum ulmui: »Algažâm, tuu sudoh adeluvvojeh addâgâs.»

Mut tobbeen čokkájii meiddei motomeh laavâmáttáatteijeeh, já sij ettii jiečânis: »Maht sun tienuuvt sárnu? Sun peelhit Immeel. Kii eres ko Immeel puáhtá adelid suddoid addâgâs?» Jeesus tuubdâi tallân jieğástis, maid sij jurdâččii, já eedâi sijnân: »Maht tij tuogárijd juurdâšvetted? Kuábáš lii älkkeb, ettâd jamâstum ulmui: 'Tuu sudoh adeluvvojeh addâgâs' vai ettâd: 'Paijaan, väaldi saajaad já väazi'? Mut et tij tiädâččijd, et Ulmuu Algeest lii väldi adelid eennâm alne suddoid addâgâs» – sun sáárnui tääl jamâstum ulmui – »paijaan, väaldi saajaad já moonâ páikkásâd.» Talle almai tallân pajanij, vaaldij saajees já vaazij meddâl puohâi uáinidijn. Puohah lijii täst hiámáskâm, alestii Immeel já ettii: »Tággáár mij ep lah kuássin uáinâm.»

21. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 22: 1 – 14

Jeesus joodhij viárdádâssavâidis já eedâi:

»Oolmij väldikode puáhtá verdidid kunâgâsân, kote rahtij heejâid algasis. Sun vuolgâttij palvâleijeidis koččod hejâkuosijd, mut kiäh koččojii, iä halidâm puáttid. Talle sun vuolgâttij eres palvâlejeid já kočoi sii ettâd kuččum kuossijd: 'Lam ráhtám málásijd, vuávsáh já käälbih laa njuovvum, puoh lii vaalmâšin. Puáttid heejâid!' Mut motomeh kiäh koččojii, iä perustâm tast, mut monnii eres sajan, kote piäldusis, kote kaavpijdis, motomeh vest valdii kunâgâs palvâlejeid kiddâ, caimii sii já kuddii. Talle kunâgâs iädui. Sun vuolgâttij suátivievâs, tuššâdij sormedejeid já pooldij sii kaavpug. Talle kunâgâs eedâi palvâlejeidis: 'Puoh lii vaalmâšin hejâjuhle várás, mut kiäh koččojii, iä lamaš juhle árvusi. Moonnâd tääl luodâi oolâ já

markkânsoojijd já koččod heejáid kiäid tuše teividvetted.’ Palvâleijeh monnii já nurrii puohâid, kiäid sij teividii, nuuvt paaid ko puorijd–uv, já hejâviste tievâi sist, kiäh čokkájii piävdán.

Ko kunâgâs poodij siisâ keččâđ juhlekuosijdis, sun ooinij tobbeen almaa, kiäst ij lamaš hejâpiivtâs. Sun kojâdij täst: ’Ustevâm, maht puohtih puáttid tehin hejâpihtâsijttáá?’ Almai oroi joskâ. Talle kunâgâs eedâi palvâleijeidis: ’Čoonnâđ suu kiedâid já juolgijđ já leggistid olgos sevŋâdâsân. Tobbeen lii čiärrum já paanij kiccâ. Maanġgâs laa kuččum, mut härvi väljejum.’»

OSKOPUTESTEM MUŠTOPEIVI (22. PASEPEIVI HELLDUVÂIN)

JOH. 4: 46 – 53

Kapernaumist lâi kunâgâs virgealmai, kiän alge lâi puocâmin. Ko sun kuulâi, et Jeesus lâi puáttám Juudeast Galilean, sun vuolgij Jeesus kuuvl já piivdij, et taat puádáččij pyeredid alge, kote lâi alda jäämmim. Jeesus eedâi sunjin: »Tij epped osko, jis epped uáni merkkâtavoid já immâšijđ.» Mut virgealmai piivdij: »Hiärrá, puádi, ovdilgo muu alge jáámá.» Talle Jeesus eedâi: »Moonâ páikkásâd. Algaad iälá.» Almai oskoi, maid Jeesus sunjin eedâi, já vuolgij. Jo ko sun lâi mäccimin, pottii suu palvâleijeh suu oovdeld já muštâlii, et alge lâi puaránâm. Almai kojâdij sist, mon ääigi alge lâi puárránškuáttám, já sij ettii: »Jieht čiččâđ tiiġme ääigi kumeštâs luoštij.» Talle eeči iberdij, et tot lâi tábáhtum eidu talle, ko Jeesus eedâi sunjin: »Algaad iälá», já sun já suu táluviehâ uskuu Jeesusân.

23. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 18: 23 – 35

Jeesus eedâi:

»Oolmij vâldikodde lii tego kunâgâs, kote vaadij palvâleijein lovo. Ko sun aalgij târhistið tom, suu oovdân puohtui palvâleijee, kote lâi sunjin velgus lovetuhháát talenttâd. Almast ij lamas moin mäksid, já nuuvt kunâgâs meridij, et suu, suu káálgu já párnáid já suu ubâ omâduv koolgâi vyebedid já mäksid veelgi. Talle palvâleijee leggistâdâi enâmân suu oovdân já áánui: 'Liččih kierdâvâš! Mun máávsám tunjin kale puoh.' Kunâgâs šallišij palvâleijes, já sun luoštij almaa já adelij veelgi addâgâs.

Mut ko palvâleijee moonâi olgos, sun teividij nube palvâleijee, kote lâi sunjin velgus čyeti denaarâd. Sun vaaldij almaa kiddâ, kâhistij suu čuddust já eedâi: 'Määvsi, maid lah velgus!' Almai leggistâdâi enâmân já eedâi: 'Liččih kierdâvâš! Kale mun máávsám tunjin.' Mut nubbe ij mieltâm toos. Sun moonâi já toimâttij pargoskipáris fanğâlân, tassaas ko taat mávsáččij veelgis.

Eres palvâleijeeh oinii, mii tábáhtui, já šoddii nievris mielân. Sij monnii kunâgâs kuuvl já muštâlii sunjin puoh. Talle kunâgâs kočotij palvâleijee kuvlâsis já eedâi: 'Tun kiälbuttem! Mun adelim tunjin addâgâs ubâ veelgi, ko tom must tattuh. Jieh–uv tun–uv liččii kolgâm ärmittid pargoskipárâd, tego mun ärmittim tuu?' Vajestis kunâgâs piejâi palvâleijes ängiris kiddâgâsân, tassaas ko taat mávsáččij ubâ veelgi.

Näävt taha muu almalâš Eeči–uv tijjân, jis tij epped ubâ vááimust addel jieškote–uv viljâsâd addâgâs.»

24. PASEPEIVI HELLDUVÂN

MATT. 22: 15 – 22

Fariseuseh monnii rádádâllâd koskânis, maht finniiččii Jeesus surrud sanijdiskijn. Sij vuolgâttii suu kuuvl máttááttâspárnáidis oovtâst Herodes kyeditteijeigijn. Taah ettii: »Máttáatteijee, mij tiettip, et tun sáárnuh tuodâ já máttááttâh Immeel luodâ tuotâvuodâ miel.

Tun lah rijjâ ulmuin jiehe toovâ iäru sii kooskâst. Eedâ tääl mijjân, maht oro tuu mielâst: lii–uv olmânáál mäksid kiäisárân viäru vâi ij?» Mut Jeesus huamášij sii kievesvuodâ já eedâi: »Tij tohâlundeeh! Mondiet tij keččâlvetted uážžud muu kielân? Čäittid tom ruudâ, moin mäksivettes viäruidâd.» Sij čaittii denaar. Jeesus kojâdij sist: »Kiän kove já nommâ tast lii?» »Kiäisár», sij västidii. Talle Jeesus eedâi sijjân: »Adelid talle kiäisárân, mii kiäisárân kulá já Imelân, mii Imelân kulá.» Ko sij kullii taam, sij hiämástuvvii. Sij kuodđii Jeesus ráávhun já vuolgii meddâl.

25. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 9: 18 – 26

Ko Jeesus vala sáárnui sijjân, tohon poodij ohtâ synagoga uáiváamuš. Sun komárdui enâmân Jeesus oovdâst já eedâi: »Muu nieidâ lii esken jáámmám, mut puádi já piejâ kiedâd suu oolâ, vâi sun iäl-láá.» Jeesus pajanij já vuolgij almaa miel, já máttááttâspárnááh čuovvuu suu.

Talle mottoom nissoon aldanij Jeesus. Suu lâi väividâm vorrákulgâttâs kyehtinubáloh ihheed. Sun poodij Jeesus tuáhá já kuoskâttij suu piivtâsheelmi tiepi. Sun uáinááh jurdâččij: »Jis tuše uážum kuoskâttid suu pihtâs, mun puaránâm.» Jeesus jorgettij, ooinij nissoon já eedâi: »Uážuh lede ruokkâdâs mieláin, nieidâžâm, oskod lii pyeredâm tuu.» Ton puudâ räajist nissoon lâi tiervâs.

Ko Jeesus poodij uáiváamuu viistán já ooinij huilusuáitteid já šlamâdeijee olmoošjuávhu, sun eedâi: »Moonnâđ meddâl! Ij nieidâ lah jáámmám, sun uáđá.» Sij povvâstii suu. Mut ko olmoošjuávkku lâi vyejettum olgos, Jeesus moonâi siisâ já keigij nieidân kiedâs, já nieidâ pajanij. Saahâ täst levânij ubâ ton kuávlun.

26. PASEPEIVI HELLDUVÂIN

MATT. 24: 1 – 14

Ko Jeesus lâi puáttám olgos temppâlist já lâi vuolgâdmin meddâl, máttááttâspárnááh pottii suu kuuvl, vâi sij čäittih sunjin temppâl viistijd. Mut Jeesus eedâi sijjân: »Uáinivettes–uv puoh taam? Tuodâi: puoh kiškoo enâmân, teehin ij pääsi kedgi keedgi oolâ.»

Ko Jeesus talle čokkái Oljovääri alne ege tobbeen lamaš iärráseh, máttááttâspárnááh pottii suu kuuvl já kojâdâllii: »Eedâ mijjân, kuás tot puoh tábáhtuvá? Mii lii merkkân tuu puátimist já taan maailm loopâst?»

Jeesus västidij:

»Väruuttid, et kihheen ij čájádit tii. Maangâs puáti muu noomâst. Sij eteh: 'Mun lam Messias' já čájáditteh maangâid. Tij kulâvetted taištâlemjienâid já saavâid soodijn, mut elled tipte tom paldettid tii. Nuuvt kalga keevvâd, mut vala ij lah loppâ puátimin. Aalmug paijaan aalmug vuástá já väldikodde väldikode vuástá, já jyehi saajeest laa neelgiedeh já eennâmtuárgástusah. Mut puoh taat lii esken šodâdemtuuskij algâ.

Talle tijjân puáti atâštusah, maangâs tist sormeduvvoo já puoh al-mugeh vajedeh tii muu noomâ tiet. Maangâs lyepih talle, sij kävil-dih kyeimis já vajedeh kyeimi kyeimis. Maangah puástuproffeteeteh iteh, já sij čájáditteh maangâid. Já ko lavâttesvuotâ lassaan, maangâi rähisvuotâ čuásku. Mot kote killáá loopâ räi, piäluštuvvoo. Taat väldikode evangelium julâstuvvoo jyehi sajan maailmist, puoh al-mugâid tuodâštâssân, já talle puátá loppâ.»

ADA

MATT. 24: 15 – 27

Jeesus eedâi:

»Ko te uáinivetteđ pase sajan cegâttum hevâttâs vastevuodâ, mast proffheet Daniel lii sárnum – huámášus lohhee taam! – talle kalgeh puoh Juudeast ässeeh patâriđ vaarij oolâ. Tot, kote lii káátu alne, ij innig koolgâ moonnâđ viežžâđ maiden tävirijđ tálustis, ige tot, kote lii piäldust, koolgâ maccâđ viežžâđ jieijâs máccuhijd. Vuoi taid, kiäh toi peeivij laa párnái vuástá teikâ njomâtteh! Ruhâdállâđ, amas tij kolgâđ patâriđ täälviäáigi teikâ sabattin. Atâštâs lii nuuvt styeres, et taggaar ij lah lamaš maailm aalgâst onnáá peeivi räi ige koolgâ kuássin šoddâđ. Jis tot äigi ij uániduuččii, ohtâgin olmooš ij šeš-tuuččii. Mut väljejum ulmui tiet tot äigi uániduvvoo.

Jis kiinii talle iätá tijjân: 'Tääbbin lii Messias' teikâ 'Messias lii tyebbin', elled osko. Tastko puástumessiasah já puástuproffheeteh iteh, já sij pargeh stuorrâ tavoid já imâšijđ, nuuvt et sij čájáditteh, jis máhđulâš, väljejum ulmuid–uv. Taam mun lam tijjân tääl oovdeld almottâm.

Jis te tijjân iättoo: 'Sun lii tyebbin ävdinenâmist', elled vyelgi tohon, teikâ jis iättoo: 'Sun lii siste táalust', elled osko toos. Tastko tego aldâkkâs šledgee nuorttân já čuává alme kiddâ uárji räi, nuuvt kalga lede Ulmuu Alge puáttim.»

KOCCEEM PASEPEIVI

MARK. 13: 33 – 37

Jeesus iätá:

»Anneed vaarâst, pissood kocemin, tastko tij epped tieđe, kuás tot äigi puátá. Ko almai maadhâš vieres enâmân já táalust vyelgidijnis sun addel jyehi palvâleijej jieijâs pargo já ovdâsvástádâs, te uuvsa-koccee sun koččo kocceed. Kocceed tondiet, tastko tij epped tieđe, kuás táalu hiärrá puátá: ehidist vâi koskiijâ, kääniorráás piškomäái-gi vâi iideedkuoksust. Sun puátá fakkist ervidhánnáá – váruttid ton-

diet, amas sun kuáhtáđ tii uádimin. Maid mun eedâm tijjân, tom eedâm puohháid: kocceed!»

TUÁMUPASEPEIVI (KRISTUS KUNÂGÂSVUODÂ PASEPEIVI)

MATT. 25: 31 – 46

Jeesus eedâi máttááttâspárnáid:

»Ko Ulmuu Alge puátá kirkesvuodâstis engâlijdiskijn, sun čokkáán kirkesvuodâs vâldičokkámsajan. Puoh almugeh čuákkejuvvojeh suu oovdân, já sun iärut ulmuid kyeimi kyeimistis, tego paaimân iärut saavzâid kaaicâin. Sun piäjä saavzâid uálgispel já kaaicâid čižetpel.

Talle kunâgâs iätá toid, kiäh suu uálgispeln laa: 'Puáttid teehin, tij Iáččám sivnedumeh! Tij uázžuvetted tääl arbid vâldikode, mii lii lamaš valmâšin tii várás maailm sivnedem rääjist. Must lâi nelgi, já tij adelijd munjin purrâmâš. Must lâi koško, já tij adelijd munjin juhâmâš. Mun lijjim päihitem, já tij vaaldijd muu kuvlâsâd. Mun lijjim piättáá, já tij pivtâstijd muu. Mun lijjim pyeccee, já tij eelijd muu keččâmin. Mun lijjim fangâlist, já tij poodijd muu kuuvl.'

Talle vanhurskâh västideh sunjin: 'Hiärrá, kuás mij ooinijm tuu niälgumin já adelijm tunjin purrâmâš, teikâ kuškâluumin já adelijm tunjin juhâmâš? Kuás mij ooinijm tuu päihitemmin já vaaldijm tuu mii kuuvl, teikâ piättáá já pivtâstijm tuu? Kuás mij ooinijm tuu pyeccen teikâ fangâlist já eelijm tuu kuvlân?' Kunâgâs västid sijjân: 'Tuodâi: puoh, maid tij lepped porgâm oohtân táin muu hiäjumuin viiljâin, tom tij lepped porgâm munjin.'

Talle sun iätá suu čižetpeln leijeid: 'Moonnâđ meddâl muu kuvlân, tij karottumeh, avalii tuulân, mii lii värrejum Sáttánân já suu engâlâid. Must lâi nelgi, mut tij epped adelâm munjin purrâmâš. Must lâi koško, mut tij epped adelâm munjin juhâmâš. Mun lijjim päihit-

tem, mut tij epped váldám muu kuvlâsâd. Mun lijjim piättáá, mut tij epped pivtâstâm muu. Mun lijjim pyeccee já fangâlist, mut tij epped iállám muu keččâmin.’

Talle taah–uv kojâdeh: ’Hiärrá, kuás mij ooinijm tuu niälgumin teikâ kuškâluumin, päihitemmin teikâ piättáá, teikâ pyeccen teikâ fangâlist epke išedâm tuu?’ Talle sun västid sijnân: ’Tuodâi: puoh, maid lepped kuáddám porgâhannáá oohtân táin hiäjumuin, tom tij lepped kuáddám porgâhannáá munjin.’

Já nuuvt sij vyelgih, nubeh avalii rángáštâsân, mut vanhurskâh avalii elimân.»

SIERÂNÂSPASEH

KINTTÂLPEIVI

LUUK. 2: 22 – 32

Ko poodij peivi, kuás sij Mooses laavâ miel kolgii putásmid, sij monnii Jerusalemân tuálvud párnáá Hiärá oovdân, tastko Hiärá laavâst iättoo näävt: »Juáhháá kandii, kote vuoččinsadda eenis kuáhtust, kalga pasottid Hiärán.» Siämmást sij kolgii pyehtid Hiärá laavâst asâttum uhre, »kyehti meccituvváá teikâ tuvvááudâgáá».

Jerusalemist eelij hurskes já immeelpallee almai, kiän nommâ lâi Simeon. Sun vuordij Israelân lopedum lohduuttâs, já Pase Jieggâ lâi suu alne. Pase Jieggâ lâi sunjin almottâm, et jäämmim ij kuáhtáá suu ovdilgo sun lii uáinám Hiärá Vuoidum. Jiegâ jodáttâsâst sun poodij tempplân, já ko Jeesus vanhimkyevtis puovttijn párnáá tohon, et suoi porgâččáin tom, maid laavâ miel kalga porgâd, sun vaaldij párnáá askasis, alestij Immeel já eedâi:

– Hiärrá, tääl tun adelah palvâleijed ráávhust vyelgid, tego lah lopedâm.

Muu čalmeh láá uáinám tuu piäluštâs,
 mon lah puoh almugáid valmâštâm:
 čuovâ, mii itá päähinalmugáid,
 kirkesvuodâ, mii páštá jieijâd aalmugân Israelân.

Jeesus eeči já enni imâštáláin tom, maid sust ettii.

MÁÁRJÁ ALMOSTUMPEIVI

LUUK. 1: 26 – 38

Ko Elisabeth lâi kuudâd mánuppaijeest, Immeel vuolgättij engâl Gabriel Nasaret kaavpugân Galilean nieidâ kuuvl, kiän nommâ lâi Máárjá. Máárjá lâi kihlum Taavvid suuhân kullee Joosefân. Engâl poodij siisâ suu kuuvl já eedâi: »Tiervâ tunjin, Máárjá, tun, kote lah áarmu uázžum! Immeel tuin!» Taah säänih hiämáskittii Máárjá, já sun imâštálâi, maid taggaar tiervättâs puovtij merhâšid. Mut engâl joodhij: »Ele poolâ, Máárjá, Immeel lii suovvâm tunjin áarmus. Tun šoodah párnái vuástá já šoddâdah alge, já tun adelah sunjin noomâ Jeesus. Sun kalga lede styeres, sun kočoduvvoo Alemuu Algen, já Hiärrá Immeel addel sunjin suu eeji Taavvit väldičokkámsaje. Sun haaldâš Jáákkup suuvâ avalávt, suu kunâgâsvuodâst ij lah loppâ.» Máárjá kojâdij engâlist: »Maht tot lii máhdulâš? Munhân lam immeelvidá.» Engâl västidij: »Pase Jieggâ puátá tuu oolâ, Alemuu vyeimi luávdá tuu suoivuinis. Tondiet meiddei páárnáš, mii šadda, lii pase, já sun kočoduvvoo Immeel Algen. Já tiede taam: Meiddei huálhád Elisabet vuárdá kandâpárnáá, veik lii jo puáris. Sun lii jo kuudâd mánuppaijeest – sun, kiäm láá annaam hedâlmētumin! Imelân ij mihheen lah máhduttem.» Talle Máárjá eedâi: »Mun lam Hiärrá palvâleijee. Tábáhtus munjin tego ettih.» Nuuvt engâl vuolgij suu kuvlân.

JONSAHPEIVI, JOHANNES KÄSTEE PEIVI

LUUK. 1: 57 – 66

Elisabeth äigi poodij, já sun šoddâdij alge. Ko naabureh já hyelhih kullii stuorrâ lädisvuodâst, mon Hiärrá lâi sunjin čáittám, sij ilodii oovtâst suin. Káávcád peeivi čokkânii pirrâčuoppâđ párnáá. Iärráseh halidii adelid eji mielđ noomâ Sakarias, mut suu enni eedâi: »Ij, suu nommân puátá Johannes.» Iärráseh ettii: »Ijhân tuu suuvâst lah ohtâgin ton nommâsâš.» Sij kojâdii sevimáin eejist, mon noomâ sun táátui adelid páárnážân. Sakarias táátui čäällimtaavvâl já čaalij toos: »Suu nommâ lii Johannes.» Puohah hiämáskii. Tast siämmást Sakarias uážui sárnumnaavcâs maassâd, já sun aaleest-škuodij Immeel.

Ton kuávlust puohah pollii, já tain tábáhtusâin sarnuu ubâ Juudea väríkuávlust. Toh, kiäh tain kullii, pieijii puoh mielâsis já ettii: »Miisun taan páárnážist šadda?» Tastko Hiärá kietâ lâi suu alne.

ERES SIERÂNÂSPASEH

MIKKÂLPEIVI (ENĢĀLIJ PASEPEIVI)

MATT. 18: 1 – 6, (7 – 9) 10

Máttááttâspárnááh pottii Jeesus kuuvl já kojâdii: »Kii lii stuárráamus oolmij vâldikoddeest?»

Talle Jeesus kočoi kuvlâsis päärni, piejâi suu sii kooskân já eedâi:

»Tuodâi, jis epped jurgâlât já šoodâ párnái mudusâžžân, tij epped peesâ oolmij vâldikoodán. Tot, kote jieijâs vyeleed taam päärni mudusâžžân, lii stuárráamus oolmij vâldikoddeest. Já kote muu noomâst váldá kuvlâsis oovtâgin tággáár päärni, tot váldá kuvlâsis muu. Mut jis kiinii viäránit oovtâgin táin hiäjumusâin, kiäh oskoh

munjin, sunjin ličij pyereeb, et suu čiäpáttân heŋgâstuuččij millo-
kedgi já sun vuájuttuuččij meerâ jieŋŋâlvuotân.

(Vuoi taam maailm já ton viettâlâsâid! Viettâlâsah kalgeh kale
puáttid, mut vuoi tom ulmuu, kiän peht toh puátih! Jis kiettâd teikâ
juálgád viettâl tuu, časke tom rasta já leggist meddâl. Liihân pye-
reeb, et kietâpeellin teikâ jyelgipeellin peesah siisâ elimân, ko et
tun anah kuohtuid kiedâid já juolgijd já leggistuuh nuvâhännáá tuu-
lân. Já jis čaalmađ viettâl tuu, kiškeet tom luovâs já leggist meddâl.
Liihân pyereeb, et čalmepeellin peesah siisâ elimân ko et tun anah
kuohtuid čoolmijd já leggistuuh helvit tuulân.)

Keččâđ, et epped háálbáš oovtâgin táin hiäjumusâin. Tastko mun
eedâm tijjân: sii engâleh uázžuh almeest jyehi puudâ kejâdid muu
almalii Eeji muáđuid.»

POOSIJPEIVI

MATT. 5: 1 – 12

Ko Jeesus ooinij aalmugjuávhuid, sun pajanij vääri oolâ. Sun čoká-
nij, já máttááttâspárnááh pottii suu kuuvl. Talle sun sárnuškuodij já
máttááttij sii näävt:

»Avdâgâsah laa jieġâstis kievhiih,
tastko sii lii oolmij vâldikodde.

Avdâgâsah muurâšliih:
sij uázžuh lohđuttâs.

Avdâgâsah sijvuuh:
sij ärbeje eennâm.

Avdâgâsah toh,
kiän lii vanhurskesvuodâ nelgi já koško:
sij piämموجه.

Avdâgâsah toh, kiäh iärásijd ärmitteh:
sij ärmittuvموجه.

Avdâgâsah putesváimuliih:

sij uázžuh uáiniđ Immeel.

Avdâgâsah ráávhu rähteeh:

sij uázžuh Immeel päärni noomâ.

Avdâgâsah laa toh, kiäh vanhurskesvuodâ tiet váinuduvvojeh:
sii lii oolmij vâldikodde.

Avdâgâsah lepped̄ tij, ko ulmuuh tii muu tiet pilkkedeh já váinudeh já kieleestmáin sárnuh tist puoh paaid. Ilodid̄ já ávudid̄, tastko päلكi, mon tij almeest uázžuvetted̄, lii styeres. Siämmáánaál váinuduvvojii proffeeteh–uv, kiäh ellii ovdil tii.»

LUOMAKODE PASEPEIVI

JOH. 1: 1 – 4

Aalgâst lâi Sääni.

Sääni lâi Immeel kuvlân,

já Sääni lâi Immeel.

Jo aalgâst Sääni lâi Immeel kuvlân.

Puoh šoodâi Sääni vyeimist.

Mihheen, mii lii šoddâm,

ij lah šoddâm suuttáá.

Sust lâi eellim,

já eellim lâi ulmui čuovâ.

PERRUU PASEPEIVI

MARK. 10: 13 – 16

Jeesus kuuvl puáhtojii párnááh, et sun kuoskâččij sijnân. Máttááttâs-párnááh nuttâlii pyehteid, mut ko Jeesus huámmášij tom, sun njuná-
dui já eedâi sijnân: »Tipted̄ párnáid puáttid̄ muu kuuvl, elled̄ eesti
sii. Sii sullâsâš lii Immeel vâldikodde. Tuodâi: kote ij väälđi Im-

meel vǎldikode vuástá tego pärni, sun ij tohon peesâ.» Sun vaaldij pärnáid askasis, piejâi kiedâs sii oolâ já sivnedij sii.

PASE HENRIK MUŠTOPEIVI

JOH. 4: 34 – 38

Jeesus eedâi:

»Muu purrâmuš lii tot, et tiävdám jieččân vuolgátteijee táátu já poorgâm suu pargo kiddâ loopâ räi. Tij etâvetted: 'Nelji máánu kalvemist čuoppâmááigán.' Mun eedâm: Keččâd tuohu! Piälduh láá jo viälgudâm, valje lii umolum vuorkkim verrin. Valješado čyeppee uážžu päälhis jo tääl, sun norá valješado avalâš elimân, já kalvee uážžu ilodid oovtâst čyeppein. Tast tuálá tiäivás ettâmvyehi: 'Nubbe kalva, nubbe vyerkke.' Mun lam vuolgâttâm tii vuorkkid šado, mast epped lah uáinám vääivi. Nubeh láá porgâm pargo, mut tij pesâvetted vuorkkid sii pargo hedâlmijd.»

OHTSÂŠKODDÁSÂŠ JUHLEPEEVIH

JIEČÂNÂSVUODÂ PEIVI

JOH. 8: 31 – 36

Toid juudalijd, kiäh uskuu sunjin, Jeesus eedâi: »Jis tij pisovetted oskolâžžân muu sáánán, tij lepped tuodâi muu máttáattâspárnááh. Tij oppâvetted tubdâd tuotâvuodâ, já tuotâvuotâ taha tii rijjân.» Sij västidii sunjin: »Mij lep Áábráhâm maajeeldpuátteeh, epke mij lah kuassin lamaš kiännán uárjih. Maht puávtáh ettâd, et mij šoddâp rijjân?» Jeesus västidij: »Tuodâi, tuodâi: juáháš, kote suddod, lii sudo uárji. Uárji ij piso táalust avalávt, mut alge piso. Jis Alge luáštá tii, tij lepped tuodâi riijah.»

AĐAI

MATT. 20: 25 – 28

Jeesus kočoi máttááttâspárnáidis kuvlâsis já eedâi: »Tij tietivetted, et haldâšeijeeh laa almugijdis hiäráh já eennâm váldáliih aneh almugijd vääldis vyelni. Nuuvt ij uážu lede tii koskâvuodâst. Kote táttu tii juávhust šoddâđ styeresin, tot liävus nubij palvâleijee, já kote táttu šoddâđ tii koskâvuodâst vuossmužžân, tot liävus nubij uárji. Ij Ulmuu Algegin puáttám tondiet, et nubeh suu palvâleh, mut palvâlid já adelid jieğâs uhren puohâi peeleeest.»

AALMUGLÂŠ RUKKOOSPEEIVIH

Neelji aalmuglâš rukkoospeeivi sárniduvvoo tai peeivij várás sierâ meridum teevstâin, mut luuhâmtektstân kiävttöjeh meridum kirkkoive pasepeeivi teevstah

4.

P E E I V I R U K O S E H

TÁVÁLÂŠ RUKOSEH

1.

Áármu Immeel.

Tun lah kočcom mii noomâ miel.

Tun lah piáluštâm mii

já sirdám mii ráhis Algaad vâldikoodán.

Sun lii mii lonástâs,

sudoidân addâgâsadelem.

Hiärrá, mij kijttep tuu pase noomâ

já ruhâdállâp:

Teevdi mii Pase Jiegâinâd,

et puádáččijm tubdâd tuu táátu.

Taam ruhâdállâp mii Hiärrá Jeesus Kristus noomâst.

2.

Almalâš Iäččám,

kijtto sänistâd, mii puáhtá mijjân piáluštâs saavâ,

já stivrii mii jieččân elimist.

Iššeed mii vuáijud toos

já čiehâd tom váimusân,

amas mij suddodid tuu vuástá

já tovâttid mielâpaa mii aldemuid.

Räähiti mist ilo já ráávhu vijdedeijeid.

Kuulâ mii Algaad Jeesus Kristus,

mii Hiärrá tiet.

3.

Hiärrá, mii Immeel,

mii pirâstit murrâšij já iäpádâsâi muvrâ.

Tátuččijm oskod,

mut eellip távjá oskottáá já luáttámušttáá.
Tátuččijm rähistid,
mut eellip tuše jieččân várás.
Eeči, išseed mii ooskon, tuáivun já rähisvuotân.
Mii Hiärá Jeesus Kristus noomâst.

4.

Hiärrá,
mij ilodep sáánád imâšlâš lopádâsâin.
Uáinip tain ton uddâ maailm hiärváávuodâ,
maid tun rááhtáh.
Mij kijttep tuu,
et lah adelâm mijjân taan ávudem
jo eennâm alne, kuávdoo puoh murrâšijdân.
Taan tuáivun tun lah mii koččom,
taan almalâš uulmán táttup pissood oskolâžžân.
Varjâl mii, et pissoop tuu uámmín.
Taam ruhádállâp Algaad Jeesus Kristus noomâst.

5.

Hiärrá, mii Immeel,
tuu sääni lii putes já tuodâlâš,
tot ilosmit vááimu.
Tun rááhtáh mijjân juhlepeevdi
kaskoo mii aargâ,
ige mist lah mihheen vááijuv.
Veik mij lep silloom,
mij ep taarbâš ruáppánid,
tastko tun laidiih mii
virkosmittem já udâsmittem käldei kuuvl;
tobbeen uázžup vuoiñádâttâd.
Ko kenigâsvuodâi tiäddu
uhked tármuttuttid mii,

tun iŝedah uddâ aalgân
 uálgiskiedâd vuoimijn.
 Tuu pyerivuotâ já rähisvuotâ
 pirâstitteh mii,
 já mij uážžup aassâđ
 addâgâsadelem, ráávhu já rijjâvuodâ visteest
 idedist eehid räi.

6.

Pase Immeel, mii Sivnedeijee,
 Tuu lii alme, eennâm já meerâ,
 tuu lii eellim, mon lah mijjân skenkkim.
 Adde sivnâdâsâd kiedâidân tuojijd.
 Possool mii jurdui purjâsâid
 tuáivu piegâ,
 nuuvt et pyehtip olášuttid pargoidân
 tuu maailmist.
 Šoddâd mist heedâlm,
 moin puohah tobdeh mii tuu uámmín
 puoh tast, maid porgâp.
 Kuulâ mii ruhâdâs Jeesus noomâst.

7.

Puohvâldâlâš Immeel.
 Tun vuolgâttih mii máátkán ääigi páruí čoodâ,
 tun adelah šuármuid já kuálhi,
 čááitáh väävli já sunde,
 maid osko já tuáivu várdáv.
 Paijeed páruí paajaabel
 sáánád čuovâ,
 adde tom čuovvâđ sevñâd čoodâ,
 nuuvt et riddonep ohtii
 tuu sáátkun.

Kuulâ mii rukkoos Jeesus tiet.

8.

Almalâš Eeči.

Kijtto ármustâd, mii lii viijdes tego alme,
já vanhurskesvuodâstâd, mii lii aaleeb ko väärih.

Kijtto suájáidâd syejeest,
torvopäähist, kuus uážžup toommâđ.

Piemâ mii servikodestâd arvâs adalduvâin,
juuvât mii jieijâd ilo virdeest.

Iššeed mii kulluuttid áármu já ilo saavâ,
nuuvt et maanġâs, kiäh láá läpittâm čuovâ já tuáivu,
kavnâččii tom uddâsist
tuu kuvlân, eellim käldee lunne.

Kuulâ mii Jeesus noomâst.

9.

Oskolâš Immeel.

Adde mijjân ruokkâdvuodâ,
et tuostâččijm miedettid
jieččân hiäjuvuodâ já áppádmettumvuodâ.

Ruokâsmit mii lyettid toos,
et uážžup lede torvoost,
ko kyedđip jieččân tuu haaldun.

Taam ruhâdállâp Jeesus,
mii Hiärá peht.

10.

Immeel, rähis almalâš Eeči.

Tun lah šoddâdâm leeibi enâmist
mii rummâš ravâdâssân.

Lah vuolgâttâm Algaad Jeesus Kristus
eellim leibin,

adelid maailmân eellim.

Ruhâdâllâp tuu:

Oopât mii jyehid jieččân leeibist toid, kiäh láá niälgum
já adde mijjân haalu levâttid saavâ Kristusist,
nuuvt et toh, kiäh láá niälgum, virkosmuuččii pyerivuodâstâd.
Kuulâ mii mii Hiärá Jeesus Kristus peht.

11.

Mii rähis Pestee.

Mij čájádep jyehi peeivi luodâ alne
já karttâp ävdinenâmân.

Tun, Jeesus Kristus,
lah rievts paaimân.

Tunjin mij väidip jieččân ede,
tuu ovttuu alestep ävdinenâmist.

Kuulâ mii, tun,
kote lah luoddâ, tuotâvuot já eellim.

12.

Mii Hiärrá já Pestee.

Mij lep rädittemeh já vyeimitemeh,
ko keččâlep eellid ristâlâžžân jieččân navcâigijn.

Iššeed mii oskod,
et tun, pajaspajanâm já aalman lavkkim Hiärrám,
ruhâdâlah ain mii peelest.

Kuulâ mii noomâd tiet.

13.

Hiärrá, mii Immeel.

Tuu kiedâst lii mii ubâ eellim.

Puoh cuovkkân já láppoo,
jis tun jieh mii varjâl.

Tun adelah mijjân aamnâslâš puorijd,

mut mij erehtup távjá oskod
tom jieččân ánsun
já mii pištevâš torvon.
Iššeed mii kiddid jieččân vááimu
avalâš, lappuumettum lahjijdâd.
Suovâ ubâ mii eellim alestid tuu.
Kuulâ mii Jeesus Kristus,
mii Pestee noomâst.

IIDEEDRUKOSEH

1.

Kiijtam tuu, almalâš Iäččám,
Jeesus Kristus, rähis Algaad peht,
ko lah onne-uv ármulávt suojâlâm muu.
Ruhâdâlâm tuu:
Adde munjin puoh sudoidân addâgâs,
puoh, maid lam porgâm puástud.
Varjâl muu taan-uv iijâ.
Mun adelâm jieččân,
rummâšân já siälun, já puoh tuu kiedáid.
Pase eŋgâlâd liävus muin,
amas paas vajalâš uázžud maggaargin väälđi must.

2.

Mij kijttep tuu, pase Immeel, eellim adalduvâst,
uddâ peevist já ton máhđulâšvuodâin.
Ruhâdállâp sudoi addâgâsadelem,
ráávhu maailmân,
ohtâmielâlâšvuodâ já Jieggâd udâsmittem ristâkoodán.
Sivned evaŋgelium pargo ubâ maailmist.
Adde pyereestpiergim rähisvuodâ tavvoid.

Adde iše toid, kiäh láá cedeest já väänist.

Joskis rukosist pyehtip tuu oovdân mii uámáhâšâid já ustevijd.

– Joskâdvuotâ –

Iššeed mii eellid nuuvt,

et mii säänih já tavoh liččii tuu mielâ miel.

Mij kyedđip mii jiegâ, siälu já rummâš tuu kiedáid.

Taam ruhâdâllâp mii Hiärá Jeesus Kristus noomâst.

RÁÁVHU RUKKOOS

- [**O** Pisos ráávhu tuu muuvrâin
S já pyereestpiergim tuu loonijn.]
O Ruhâdâllup.

Hiärrá, mii Immeel.

Tun lah puoh rievtslágán jurdui
 já vanhurskes tavoi käldee.

Adde palvâleijeidâd tom ráávhu,
 mon maailm ij pyevti adelid,
 et mij liččijm tuu pákkumijdâd kulâjááh
 já puávtáččijm eellid tuu varjâlusâst
 ohtâmielâlâšvuodâst já ráávhust.

Taam áánnup Jeesus Kristus,
 mii Hiärá tiet.

S Aamen.

EEHIDRUKOSEH

1.

Kiijtám tuu, almalâš Iáččám,
 Jeesus Kristus, ráhis Algaad peht,

et moonnâm iijâ varjâlih muu
puoh paast já vaarast.
Ruhâdâlâm tuu,
et varjâliččih muu onne-uv
suddoost já puoh paast,
nuuvt et puoh maid poorgâm,
ubâ elimân, ličij taggar maid tun táátuh.
Mun adelâm jieččân,
rummâšân já siälun, já puoh tuu kiedáid.
Pase enġâlâd liävus muin,
amas paas vajalâš uázžud maggaargin väälđi must.

2.

Immeel, tun lah peivijdân čuovâ,
čuovvâdub ko piäivâš.
Tun lah iijâ vuoiġâstâs,
kienġâlub ko mii silevuotâ.
Kijtto tast, et jyehi puudâ
uázžup pääccid tuu kiedáid
já lädisvuodâd aaskan.
Liččih mijjân šalde ehidist idedân
já cuvnâččih mijjân, ko iijâ lii moonnâm,
uddâ peeivi já tuáivu čuovâ.
Taam áánnup Jeesus noomâst.

3.

Immeel, almalâš Iäččám.
Kijtto vyeimistâd já sivnâdâsâstâd
maid adelih peeivi pargoid.
Kijtto tuu mieldioromist vädis puudâin,
epivisesvuodâst já áppâdmettumvuodâst.
Kijtto tast, et ruokâsmittih mii
uddâ já vyerdimáttum tiileest.

Iššeed mii keččâđ tunjin
 já lyettid tuu sääni lopádâsáid.
 Kuulâ mii Jeesus noomâst.

4.

Puohváldálâš Immeel.
 Tun lah tievâslâš tavoinâđ já rähisvuodâstâđ.
 Mij tubdâp váimustân ruossâlâsvuodâ:
 tom pyere, maid halijdep porgâđ, ep poorgâ,
 mut tom paa, maid halijdep velttid, mij porgâp.
 Onne–uv taat suddo čyeggee mii vááimu.
 Hiärrá, ärmittiččih mii!
 Mij pääccip suddogâssân já koskân
 tuu addâgâsadelem haaldun.
 Teevdi mii toin rávhoin,
 mii lii puoh ibárdâs paajaabeln.
 Taam ruhâdâllâp Algaad Jeesus Kristus tiet.

5.

Immeel, Iäččám.
 Lep kuullâm, maht olmooškodde
 já luomakodde šyehkiv.
 Onne–uv maangah vädis ääših láá orostittám mii.
 Siäilut mist mieldieellim já kuoskättâs iätán,
 ko kiinii alda teikâ kukken iälá piedgejum elimis.
 Adde mii já ubâ maailm uáinid
 Algaad kierdâmist já pajaspaijaanmist
 uddâ sivnedem čuovâ.
 Suovâ, et suu evangelium saahâ
 puávtáččij iideed tohon, kost ulmuid tiäddá
 toske já poččâvuodâ lopâstuttee ijjâ.
 Kuulâ mii Kristus, mii Pestee noomâst.

6.

Pase Immeel.

Laidii mii huksid jieččân eellim sáánád kállee oolâ
já iššeed pissood tast,
nuuvt et killáp rášuoorviid já korrâ šuármuid,
killáamušâid, táppáamijd já jieččân hiäjuvuodâ.
Kijtto tast, et onne–uv taat kállee lii lamaš nanos.
Tun lah juáhám mijjân vyeimi vyeimistâd já ilo ilostâd.
Ko vááldáh mist peeivi meddâl já adelah iijâ,
ko ohtii vááldáh meddâl ubâ eellim,
adde mijjân kirkesvuodâ tuáivu,
adde oles peeivi.
Taam áánnup Jeesus noomâst.

OHOPPEIVIJ RUKOSEH

Rukoseh nuávditteh peeivi sierâ rukkoospuudâi oornig. Nuuvtpâ 1. rukkoos lii iideed várás, 2. koskâpeeivi várás, 3. eehid várás ja 4. iijâ várás (iideedrukkoos, peivirukkoos, vesper já kompletorio).

PASEPEIVI

1.

Jeesus Kristus, mii Pestee,
mij alestep tuu jieijâd pajaspajanem juhlepeeivist.
Tun lah čuovâ avalâš čuovâst,
tun lah piäivâš, kote čyevvee taam já puáttee eellim.
Mij ruhâdállâp:
Iššeed mii kuullâd tuu sääni já nuávdittid tom.
Alestâs tunjin,
kote Eejijn já Pase Jieggáin
iäláh já haldâččah ain já ovttuu.

2.

Mii Hiärrá Jeesus Kristus.

Iššeed mii lekkâđ jieččân vááimu tunjin
já vâldid vuástá evangelium pestee saavâ.

Adde tuu pajaspajanem vyeimi udâsmittid mii,
nanodid mii siskáldâs häämi
já rähtid mii rummâš tiervâsin.

Kuulâ mii, tun,

kote Eejijn já Pase Jieggáin
iäláh já haldâšah avalávt.

3.

Pase Immeel,

tun lah asâttâm mijjân pargo já vuoijâstâs
já adelâm sáánád vyeimi kâlden.

Piemâ mii ármuinâd,

nuuvt et mii siälu já ruumâš
illood tust, ellee Imelist.

Mij kijttep sänistâd, mii spejâlist
pajaspajanem čuovâ

já naanood, et Algaad Jeesus Kristus
lii vuáittâm sevñâdvuodâ já paa vaaldijd.

Oro mii alda uddâ oho algâdijn

já luovâsmit mii luáttámušân já tuáivun.

Kuulâ mii Algaad Jeesus Kristus,
mii Hiärrá tiet.

4.

Kristus, Pestee!

Oho vuossmuš peivi,

čuovâ sivnedem já pajaspajanem peivi,
lii juovdâmin ehidân.

Ij tot lamaš puohháid čuovâ peivi,

mut sevŋâdvuodâ peivi.
Ij tot lamaš puohháid rijjâvuodâ peivi,
mut avlij peivi.
Ij tot lamaš puohháid eellim peivi
mut jäämmim peivi.
Tast huolâhánnáá, Kristus, Pestee,
leehah mii njäälmi alestid tuu.
Tun valdih kyeddimnáál mii sevŋâdvuodâ,
aavlijd já jäämmim.
Ármustâd tun páásáh ain mii kuuvl
já tojâlah miigijn eellim leeibi,
ko peivi lii jo juovdâmin ehidân.

VUOSSARGÂ

1.

Hiärrá Immeel, almalâš Eeči.
Tun sivnedih peeivičuovâ haldâšid sevŋâdvuodâ.
Iššeed mii väldid vuástá šiev lahjijdâd,
jyehid rähisvuodâd mii koskâvuodâst
já vajâldid čuovâ pärnin.
Kuulâ mii Algaad Jeesus Kristus tiet.

2.

Almalâš Eeči.
Mij kijttep tuu tast,
et uážžup lede tuu párnááh
já väldid uási tuu paargon maailmist.
Čääiti mijjân luodâ,
maid mij kolgâp jotteed,
já taid pargoid,
maid táátuh mii porgâd.

Iššeed, amas mij siähánid aššijd,
moh iä mijjân kuulâ.

Adde mijjân herkkivuodâ kuldâlid tuu jienâ.

Adde mijjân haalu rähisvuodâ tavvoid.

Kuulâ mii rukkoos Jeesus Kristus tiet.

3.

Almalâš Iäččám.

Mij kijttep tuu pargoost já tooimâin,
moin mii kiedah já jurduuh tuáijojuh uddâ tuojjid.

Mij kijttep pargoskipárijn já pargo–ohtâvuodâst,
mast uážžup palvâlid jieškote–uv jieijâs lahjijijn.

Lasseet mii osko toos,

et tun adelah puátteevuodâ já tuáivu

talle–uv, ko eellim oro lemin tušástuttee

já soro já kiärdámuš čuávvuv mii tego suoivâ.

Tipšo mii addâgâsadelem saanijn,

nuuvt et pisoččijm siskelâš tááhust rijjân.

Kuulâ mii mii Pestee noomâst.

4.

Pase Immeel, tun Kulmâohtâsâš.

Oho vuossmuš argâpeivi lii moonnâm,

já mij lep čuáhist ovdâstâd.

Lep čuáhist,

nubeh pargopiäivâsis tudâvâžžân,

nubeh huápus toskedmáin,

mottoom epiluhostumes muurâštmáin,

nubbe lii silloom pargottesvuodâ nuádi vyeln,

nubbe lii pargoost jo rijjân.

Maangâs mist láá čuáhist

tuše nuuvt, et jieškii–uv juurdâš tuše jieijâs vyerbi

ige mušte eres maailm aašijd.

Mii Hiärrá Jeesus Kristus,
kuoskât mii ármuinâd,
leehâ váimuidân rähisvuodâinâd.
Pase Jieggâ, ellen rähtee,
räähti ohtâvuodâ kyeimist kuáimán,
mii siskelâšâst ubâ maailmân.

MAJEBARGÂ

1.

Áármu já lädisvuodâ Immeel.
Tuu oovdân pyehtip puoh,
mii aatâšt mii,
puoh epivisesvuodâ já liävuttemvuodâ.
Tollii mist kiddâ,
adde vijsesvuodâ já rähisvuodâ jieggâ
jodettid mii saaniid já tavoid.
Kuulâ mii Pestem Jeesus Kristus tiet.

2.

Hiärrá, teevidi mii Jieggâinâd,
et mii siskelâšâst kolgeh ellee čääsi virdeh.
Teevidi mii jieijâd rávhoin,
et ruokâsmittep meiddei aldemuidân
lyettid tunjin.
Teevidi mii rähisvuodâinâd,
et mii olmooškoskâvuodah udâsmeh ton vyeimist.
Kuulâ mii rukkoos Algaad Jeesus Kristus tiet.

3.

Mii Hiärrá já Pestee.
Tun lekkih šoohâd čoolmijid já peljitem peelijid,

nuuvt et tot, mii lâi lamaš syelimâs,
 lekkâsij sijnân uddâ tuodâlâšvuottân.
 Adde mijjân herkkivuodâ uáinid já kuldâlid
 uddâ čolmijgijn já peljijgijn
 mii aldemuu ilo já murrâš.
 Tuálvu mii jotteeđ suin uánihis máđháá.
 Iššeed mii uáinid,
 et ko mij adelep, te meiddei uázžup.
 Puádi tun fáárun, sivned taam määđhi
 já toijâl jieš mijjân eellim leeibi.

4.

Immeel, onne–uv
 láá mii mašineh juurrâm –
 ain ucebáin pargovuoimijn,
 ain teknilubbooht,
 ain latkišubbooht.
 Onne láá juurrâm meiddei mii tuššâdemmašineh,
 luándu pilledem,
 ulmui kiävhuidduttem,
 sierrim, nelgi já suáti –
 ain teknilubbooht,
 ain latkišubbooht.
 Immeel, vuolgât engâlijdâd,
 vievsâs sângárijd,
 varjâlid mii mist alnestân.
 Piálušt mii jieččân puástujurduin, rijvájeijein,
 väaldihaalust já vaijeest.
 Vuolgât engâlijdâd laidid mii iijâ čoodâ uddâ piäiván.

KOSKOKKO

1.

Kijtto tunjin, Hiärrám,
et adelah áármud puohháid, kiäh tuu oceph.
Varjâl mii onne nuuvt,
et ep juurrâl epiooskon já eres suddoid.
Iššeed mii,
et puoh maid porgâp
puávtáččij tunjin kunnee
já olssân já jieččân aldemuid ilo já sivnádâs.
Kuulâ mii Jeesus Kristus noomâst.

2.

Hiärrá Jeesus Kristus,
tollii mii oskoost, et lyettip tuu máhdulâšvuodáid,
ko mist lii mielâ patârid pargoid,
moh oroh lemin máhduttemeh.
Tollii mii rähisvuodâstâd,
ko lep äpitemeh
já jiešsujättâsâi fangân.
Tollii mii ton visesvuodâst,
et uážžup lede tuu uámih talle–uv,
ko tuommip jieččân.
Alestâs tunjin avalávt.

3.

Mii Pestee Jeesus Kristus.
Tun lah luoddâ, tuotâvuotâ já eellim.
Tuuttáá mij jotteep jieččân luodâi miel
já läppip ulme, avalâš eellim.
Varjâl, et ij ohtâgin peivi
viäránit mii tust

ige tot, mii láppoo,
 viäigudiččii lappuuhánnáávuodâ.
 Tuosâ mii jieijâd riistâ čuováin,
 et iberdiččijm,
 mon ennuu onne–uv mii rähistah.
 Tunjin liävus alestâs avalávt.

4.

Kristus, Pestee,
 tuu uáppee Juudas peetij tuu.
 Mij lep oppâm fastášid suu.
 Kuittâg sun lâi tuše ohtâ mii juávhust.
 Kaskoo jieččân argâoho kuáhtáp suu,
 jieččân siste:
 mon kollii lep jo taan oho
 piättám joskis, huámmášmettum
 já kievhis aldemuu,
 mon kollii lep piättám tuu, Pestee.
 Kristus, äärmit mii.

TUORÂSTÂH

1.

Hiärrá,
 ep áánu taan iideedpuudâst miänástus,
 mut sivnádâsâd,
 ep áánu pestim vaaivijn,
 mut varjâlus sevŋâdvuodâ vuoimijn
 já puoh paast.
 Kuulâ mii Algaad Jeesus Kristus tiet.

2.

Imelâm,
tun murâštah,
ko mij adelep vääldi verivuotân.
Tun kiärdáh,
ko mij toohâp kyeimi kuáimán luhotteemmin.
Lohđut mii pačarâsâstân,
et puávtáččijm tuálvuđ lohđuttâs toid,
kiäid eellim lii keččâlâddâm,
kiäh láá šlundom já tuáivuttemeh.
Kuulâ mii rukkoos Jeesus noomâst.

3.

Immeel, mii almalâš Eeči.
Mij kijttep tuu tast, et anah mist huolâ,
tuálvuh käldei luusâ,
ko pakkâ já koškes pieggâ possool mii paijeel.
Tun pajedah eejiaskasâd,
ko uhkekoveh pajaneh mii mielân.
Tun nanodah, et lah stuárráb
ko mii palo puátteevuodâ kozzâšist.
Toolâ mii jyehi peeivi torvopäihistân,
tuu aldasijn,
já teevidi váimuidân iiloin já rávhoin.
Kuulâ mii rukkoos Jeesus noomâst.

4.

Onnáá eehid, Kristus,
čääiti mijjân, mon alda tun puádáh mii,
ko adelah jieijâd leebist já viijnist.
Távjá vyejettep tuu argâpeivistân,
pase ohtuuvuotân, alme olluvvuodáid,
et uážžup jotteed jieččiis pálgáidân.

Mut tun puádáh kaskoo mii eellim,
 mii jieččiivuodâ, mii vaje já toske,
 aaibâs alda.

Tun eedah vyeligávt:

»Väldid já puurrâd,
 väldid já juuhâd täst, tij puohah.»

Nuuvt tun pyeredah mii puácuvuodâid,
 nuuvt labdah mii puohháid,
 aaibâs alda.

Kristus, tuu mij alestep,
 tuu vijsesvuodâ já tuu rähisvuodâ.

VÁSTUPPEIVI

1.

Hiärrám Jeesus Kristus.

Tun lah kiärdám riistâjäämmim mii peeleast
 já koččom mii jieijâd máttáättâspärnin.

Putteest mii suddoost
 já luovâsmit puoh aavlijn.

Čääiti mijjân luodâ toi kuuvl,
 kiäh ahevušeh addâgâsadelem já lohđuttâs saanijd.

Kuulâ mii, tun, kote iäláh já haldâšah
 Eejijn já Pase Jieggáin ain já ovttuu.

2.

Kristus, jis tun jieh liččii feerim ulmuu kivsádâsâid já toske,
 mist ij liččii kihheen,

kote iberdičij mii atâštâs já epituáivu.

Jis tun jieh liččii jottáám kiäinud,
 mii tuálvui tuu jämimân riistâ alne,
 mist ij liččii addâgâsadelem já sovâttâs.

Hiärrá, čievâ mii rähisvuodâd suáján.
Tunjin liävus alestâs avalávt.

3.

Rähis Pestee.

Tuu pase ristâ, sovâttâs muorâ,
paijaan onne–uv jieijâd servikode kooskâst.

Oro alestum jieijâd riistâjämimist
já sovâttâs säänist, maid uázžup kuullâd.

Varjâl, et ij ohtâgin kieleš
viäigudiččii mist piäluštâs kiäinu
ige riistâ čielgâ saavâ.

Iššeed tom, kiän uámitobdo sujâlâšvuotâ tiäddá
já rávhuttesvuotâ moivee,
puaránid já kavnâd ráávhu
tuu haavijn.

Tunjin liävus alestâs avalávt.

4.

Kristus, Pestee,
toh, kiäh oinii tuu kiärdámušâid alda,
merkkejii pajas
tuu šyehkimijd Getsemanest,
tuu čuárvum Golgatast.

Mii huolah
já taan maailm larmâ
časkâtteh tuu jienâ kulluumáttumân.

Kristus, Pestee,
leehâ mii vááimu já peeljijd
kuullâd tuu jienâ.

Äärmit mii.

LÁVÁRDÂH

1.

Hiärrá Jeesus, puádi mii vááimun.
Pyevti puádidijnâd áármu já ráávhu.
Mii maailm lii tievâ rávhuttesvuodâ, kadâšvuodâ já vaje.
Tot kuáda mii kuárusvuotân já epituáivun.
Adde mijjân sääni neelgi já áármu ahheev.
Piemâ mii alme leibijn.
Kuulâ mii, tun, kote iäláh já haldâšah
Eejijn já Pase Jieggáin ain já avalávt.

2.

Mii Pestee Jeesus Kristus.
Tun ettih,
et puohah, kiäid pargoh já nuádih teddih,
uázžuh puáttid tuu kuuvl.
Tun lopeedih vuoiñâstâs.
Mij–uv puáttip tuu kuuvl,
mij, kiäid huolah teddih,
mij, kiäid eellim keččâlâd,
mij, kiäh ep ubâ tiedegin,
maid mij kolgâččijm ruhâdállâd.
Mij tuostâp puáttid,
tastko tun jieh asâttâm
vátamušâid ege iävtuid.
Hiärrám, adde mijjân vuoiñâstâs,
teevdi mii jieijâd rávhoin.
Kuulâ mii, tun, kote iäláh já haldâšah
Eejijn já Pase Jieggáin ain já avalávt.

3.

Avalâš Immeel.

Kiäluh suáittih eellim já jäämmim saavâid,
ilo já murrâš saavâ.

Kijtto elimist, ton puoh adalduvâin,
iideed, koskâpeeivi já eehid puudâin.

Kijtto rähis ulmuin já ovdâsvástádâsâst,
kijtto sivnádâsâstâd, monttáá ij ohtâgin mii tavoin
sáárnu pyerivuodâ já rähisvuodâ kielâ.

Putteest mii tuu addâgâsaddelmáin
já adde mii juhlepihtâseh pajalist
peessâd kirkes já lappuumettum piäiván.

Kuulâ mii Algaad Jeesus Kristus,
mii Hiärá tiet.

4.

Immeel,

ko lijjih sivnedâm maailm, tun vuoijâstih,
tastko maailm lâi vaalmâš.

Puoh tun lah pyereest ráhtám.

Tääbbin tun aasah miigijn,
já veik mij lep nyeskidâm tuu maailm,
tun sivnedah uddâ aášijd Kristusist.

Tääl tun kočoh mii joskâdvuotân já vuoijâstâsân.

Mon hiärvááh láá tuu orroomsajeh,

Hiärrá Sebaot!

Mii váimu ruáppán käibidmist,
ko tot ahevâš tuu temppâl ovdâkârdináid,
mii siälu já ruumâš paijeed ávudemčuárvum,
ko mij puáttip tuu oovdân, ellee Immeel.